SCHEDVLA MONITORIA DE NOVÆ FEBRIS INGRESSV.

PER

THO. SYDENHAM, M.D.

Accedunt Ejusdem

De Febre putrida Variolis confluentibus *superveniente*,

Et de Mictu sanguineo à Calculo Renibus impacto

DISSERTATIONES.

Non fingendum, aut excogitandum, sed inveniendum, quid Natura faciat, aut ferat, Bacon.

GENEVÆ,
Apud SAMUELEM DE TOURNES.

M. DC. LXXXIX.

VIRO

Tam Virtute quàm Eruditione undique consummato

CAROLO GOODALL,
M. D. Coll. Med. Lond. Socio.

C*UM ea quæ de Febre præsentis hujusce Constitutionis nuper observáram, in publicum edere statuerem, Tibi præ ceteris, Vir Ornatissime, opellam hanc meam dicandam esse censui; idque ob duas potissimum rationes mihi faciendum videbatur. Primùm quòd cùm amicissimus mihi sis, comes indivulsus lateri semper hæsisti, meque tuo juvasti patrocinio contra omnes quotquot se mihi uspiam objecerant. Quod non tam mei ipsius gratiâ præstabas, quàm ex incocto generoso Pectori*

 honesto,

honesto, hoc est, ex magno proboque Animo, qui tibi Author fuit ut Veritati à te cognitæ compertæque assentiri haud dubitares, etiam cùm omnes fere omnium qui rem Medicam tractabant linguæ in me unum exacuerentur. Quibus tamen non est quod irascar, (nec irascor sanè) quandoquidem cum tot nequam Medicastri cerebrosa sua somnia & figmenta venditantes, quo famam sui latiùs spargerent, toties mundo imposuerint; fas omnino erat, ut Viri ingenio & judicio præditi, non statim & sine examine ea admitterent, quæ ego jam recepto Praxeos mori plurimum adversantia in medium protuleram. Quo non obstante cum nihilo tibi minus debeam, mearum partium esse duxi gratum animi mei in te affectum omnibus testatum facere: quando vix alia virtus naturam humanam ad profectûs ultimas metas evectam, hâc deceat magis. Nam sicuti Reges eos quibus favent, titulis & honorum insignibus illustrare, atque aliis spectabiliores reddere satagunt; ita natura quoties hunc vel illum humili turbâ ac grege hominum eximere voluerit, Gratitudinem, ceù excelsioris Genii notam ac characterem solet imprimere. Altera Ra-

tio

tio cur hac tibi potissimùm inscribam hac est: quod sc. pro familiari illa & quasi quotidiana consuetudine quam jam per multos annos invicem habuimus, Tibi imprimis, plusquam cuiquam mortalium, notum esse oporteat quanto cum labore Notitias illas, quantulascunque, tam Historiæ quàm Curationis Morborum de quibus palàm, disservi, indeptus fuerim. Quæ omnia non simul & semel i evulgavi, sed interposito annorum aliquot intervallo, prout in aliqualem eorumdem cognitionem pervenire tandem potuerim. Istas verò Observationes meas ita mancas & imperfectas esse judico, ut me magis earum pudeat, quàm ut ullam exinde laudem mihi quæram. Vtut se res habeat, illud saltem in mei excusationem potest adferri, quòd licet 30. annorum, & quod excurrit, spatium, quibus ego non indiligenter in morborum observatione versabar, sufficere posse videatur ad majorem, quàm in eorum cognitione ego feci, profectum faciendum; attamen haud temerè affirmo, quòd licèt hoc temporis spatium plus quam sufficiat ad Cerebrum Theorematis & Commentis fictitiis, ex Authorum libris collectis, (quæ omnia non magis ad morborum Curationem faciunt,

quàm Pingendi Ars ad Artem Navigandi) planè obruendum, attamen ne quadruplicatus quidem horum annorum numerus, etiam in homine occupationibus medicis distractissimo, satis erit ad eundem in omni Medica Artis, quaqua patet, circuitu rite perficiendum. Ego saltem pro meo modulo omnem quam potui operam istûc contuli ut Observationes quàm accuratissimas colligerem, quas sine morâ prælo mandandas curavi, ut siquid utile haberent, id statim Publico cederet. Quâ in re cùm meo munere, pro virili, defunctus jam mihi videar, acquiescit animus meus, nihil porrò sollicitus quo in loco ab aliis habeantur mea scripta. Hoc tantùm addo, quòd sicuti si quis ea neglexerit, mihi ne'hilum nocuerit; ita qui semel tantùm perlegerit, haud multum exinde proficiet. Sed ut hæc missa faciam. Obsecro te, Humanissime Vir, ut Tractatulum hunc æqui bonique consulas, quo testatum esse volui quanto te honore prosequor; quod pariter faciunt etiam ii omnes quibus longè minùs quàm mihi perspecta est virtus tua. Neque jure merito existimare quis potest, me qui tui nullatenus

nullatenus indigeo, tibi assentari, cùm palam profitear, Quod sicuti in ea quam exerces Arte, nemini secundus sis (ut modestè loquar,) ita morum integritate, honestateque undique absolutissimâ, omnes ferè quorum ego consuetudine unquam usus fuerim, superes. Diu vivas post mea fata, & in Iatricâ palmam feras; non tam ad nummos posterorum usui corradendos (quæ quidem ratio, si cùm sequente conferatur, animam ferè Brutorum redolet) quàm ut seculo tandem aliquando detegas, quibus modis istæ in morbis persanandis difficultates, sub quibus Ars Medica hactenus gemit & succumbit, vinci queant. Quod dum moliris, istis quæ ego primus jeci fundamentis, si modò libet, possis superstruere. Ita tamen ut errata in quæ ego fortè inciderim, pro more humano in meis Observationibus sive Historiam sive Curationem hujus illiusve morbi attinentibus, ubi ab annosâ & repetitâ Experientiâ melius fueris edoctus, liberè ac palàm arguas.

Neque hoc pacto defuncti ejus memoriam lædes, qui in vita cùm esset nihil prius habuit quàm ut Ars Medica à quocunque

SCHEDULA MONITORIA

DE

NOVÆ FEBRIS INGRESSU.

Tametsi ingravescens jam ætas, & à diuturnis morbis pænè confecta, missionem à Cogitandi penso, Meditationéque intensiori vel eo nomine sibi jure postulare videatur; attamen non mihi tempero, quin vel propriæ sanitatis dispendio, alienam curare satagam: populares scilicet meos admonens de subingressu Novæ cujusdam Constitutionis, à qua pendet Febris Nova species à nuper grassantibus multum abludens.

Memoriâ recolendum est, quòd in Au-

tumno, *An.* 1677. Febres Intermittentes se primùm exerebant, quæ quotannis increbrescentes, & ἐπιδημικώτεραι factæ donec ad suum statum sive ἀκμὴν pervenerint, postmodum sensim decrescebant; & postremis hujus Constitutionis annis ita raræ apparebant, ut pro Morbo Epidemico vix, aut ne vix quidem haberi potuerint. Quâ de re pariter animadvertendum est, posteriores duos Constitutionis jam exeuntis annos Hyeme rigidissimâ fuisse infestatos; penultimum maximè, nempè *Annum* 1683. in quo ità enormi Brumâ intemperies desæviebat, nemo quisquam viventium illi parem, vel intensissimo eo frigoris gradu, vel prælongo temporis tractu, viderit unquam. Quippe quo Thamesis, Nobilis fluvius, ità prævalido gelu compaginabatur, ut Curruum circumcursitantium rotas, officinas ad Platearum modum mercibus refertas, ac numerosissimam hominum frequentiam, solidi instar pavimenti, facilè sustentaret. Subsequens *Annus* 1684. licet nec intenso frigoris gradu, nec pervicaci duratione, præcedentem exæquaret, non tamen multùm ei utrobique cessit. At cum primùm exolveretur gelu Anno

168$\frac{4}{5}$.

1685. mense *Februario*, exorta est Febris ista de qua jam agere institui; quam quidem ego novam Febris speciem esse arbitror, atque Febri quæ per octennium ultimò prægressum invaluit, esse prorsus dissimilem.

An hujusce Constitutionis mutatio mutationi manifestarum aëris qualitatum, quæ per binas has hyemes successit, tribuenda sit, ego non satis scio; quum pro comperto habeam alterationes quoàd sensibiles Annorum qualitates, utcunque dispares, morborum Epidemicorum species non protulisse; & certam annorum seriem, quantumlibet annus ab alio, externâ facie & temperamento discrepaverit, nihilominus omnes in eadem Febrium Stationariarum specie producendâ convenisse. Quod cùm seriò animadverterim, opinari mihi subiit, prout à me aliàs dictum fuit, Constitutionis mutationem à secretâ aliqua abditaque alteratione in terræ visceribus Atmosphæram omnem pervadente, vel à Corporum Cœlestium influxu aliquo maximè pendere. Tametsi hîc est notandum, quòd valedicente nobis olim Febre Depuratoriâ, siccissimum ac vehemens gelu ab initio

hyemis rigor omnia constrinxerat; nec quicquam remisit, donec mensis *Martius* appeteret; quo quidem tempore, quamprimum fatiscente gelu terra solveretur, nunc Febris Pleuritidis, postmodum ipsa Febris grassari cœperunt. Utut verò hoc se habeat, Febris quam nunc tractamus, jam dicto tempore primùm se ostendit, nempe *Februario* mense 1685. & tam præcedente anno quàm eo qui jam agitur, per omnes *Angliæ* regiones latius vagata est; longe magis & non minùs aliis in locis quàm hic *Londini* desæviens.

Cùm primum ad hanc Febrem vocarer, omnino existimabam illam non ex eo genere Febrium fuisse quas ego Stationarias appello, sed speciem ex intercurrentium familia, quæ singulis ferè annis promiscuè adveniunt. Non aliud sc. morbi genus esse arbitrabar quàm Peripneumoniam illam Notham, quam Libro de Morbis Acutis olim delineaveram. Unâ hâc intercedente discriminis notâ, quòd in hac Febre subinde non comparebant Symptomata in Peripneumoniâ magis Pathognomonicâ, qualia sunt Tussis vehementior, Cephalalgia inter tussiendum sævissima, & quasi Ca-

put;

put diffringens, Vertigo à motu quolibet, & Dyſpnœa ingens, quę omnia Peripneumoniam Notham fere comitabantur. Cùm itaque Librarius novam Tractatuum meorum Editionem eo tempore ſolicitaret, viſum eſt conjecturam tunc meam, in qua me hallucinatum fuiſſe jam ſentio, in formâ Poſtſcripti publico dare; in quem quidem errorem me induxit ingens conſenſus, quo Febris hæc cum dictâ illâ Peripneumonicâ luculenter conveniebat, quæ nullâ non hyeme ſubinde occurrit. At cum æſtate ſuperveniente, quæ Febres illas Peripneumonicas ſolebat fugare, hæc nihilominus perſeveraret; ſtatim erroris mei commonitus, Febrem hanc ad novam Conſtitutionem redigendam omnino cenſui.

Symptomata diligenti quantum potui indagine comprehenſa, hæc fere ſunt, & olim fuere. Æger per vices calore & frigore tentatur; ſæpenumero & caput, & artus dolere queritur; pulſus ſanorum pulſui non abſimilis eſt; Sanguis è venis eductus Pleuriticorum ſanguinem haud rarò æmulatur; Æger ut plurimum laborat Tuſſi, quæ quidem quanto ab hyeme longiùs invadit morbus, tanto citiùs, una cum aliis

Sympto-

Symptomatis Peripneumoniam mitem & boni moris comitantibus, recedit. Dolor collum, & fauces (hic uerò levior quàm in Angina) sub primum morbi insultum quandoque occupat. Febris tametsi prorsus continua sit, sæpe tamen Exacerbationes molestissimas ingruente nocte apportat, non aliter ac si duplex foret Tertiana, sive Quotidiana. Æger jugem in lecto decubitum quantumlibet levissimè stragulis coopertus sit, non sine magno suo periculo experitur; Febre enim exinde in Cerebrum versâ vel in Coma, vel in Phrenesin facilè incidit. Et, ut verum fatear, ita proclivis est in hoc morbo ad Phrenesin lapsus, ut per sæpe suâ sponte, nullâ ejusmodi datâ ansâ, illico subrebat. At non eo excandescentiæ & furoris ascendit Phrenitis in hâc Febre, atque illâ quâ Variolis atque aliis Febribus correpti laborant, quinto æger potius tranquillè delirat, incongrua subinde effutiens. Ab intempestivo Cardiacorum usu, & regimine paulo calidiore Petechiæ sæpius efflorescunt, & in junioribus calido temperamento præditis, maculæ etiam purpureæ, certissimum summæ Inflammationis indicium, tam in hoc, quàm in

alio quovis morborum Acutorum genere. Quandoque eruptiones Miliares, quas vocant, in superficiem corporis se dispergunt, Morbillis haud multùm absimiles, nisi quod rubent magis, & quando recedunt, squammulas istas furfuraceas quæ in Morbillis cernuntur, haud relinquunt: licèt hæ sponte suâ nonnunquam ingruant, sæpiùs tamen Lecti calore & Cardiacis extorquentur. Lingua ægri pro ratione imperati Regiminis, vel humida est, vel sicca. Ubi inaruerit, fusci est coloris in medio, quam partem undiquè cingit fimbria inalbescens. Ubi verò humida est Lingua, omni ex parte alba est, pelliculâ item scabrâ & albâ vestita; Nam si æger ab adhibito regimine plus justo incalescat, lingua ferè est fusca & arida; sin minùs, humida est, & alba. Idem de sudore dicendum est, qui pro ratione diversi regiminis præfati dimanat. Nam si calidius tractetur æger, ferme viscosus effluit, è capitis præsertim regione. Quantumvis autem sudor copiosè, & undequaque erumpat, parum tamen ex eo levaminis sentit æger; unde liquet ejusmodi sudores symptomaticos tantùm esse, criticos non esse. Primis morbi die-

bus

bus sudoris ex arte provocatio, materiam morbificâ si non in caput saltemin artus solidebat deponere. At ubi iam caput Febris occupavit,& Phrenesis semel in valuit, nulla re stant Febris indicia, nisi quòd pulsus nunc citatior est,nunc tardior;tandem verò, cum ex re malè gestâ spiritus in confusionem omnimodam adigantur,pulsus inordinatuscum subsultu membrorum subingreditur,quem nonjita diu post morsexcipit.

Curationem quod spectat; ista Peripneumoniæ signa quæ hanc Febrem comitabantur *Februario* illo anni postremi,quo primùm emergebat, statim ab hyemis exitu fidem, utì dixi, mihi fecêre, eam prorsus in Peripneumonicarum familiâ censendam esse. Ac proinde me statim contuli ad usum Methodi istius quam olim laudaveram in Curatione Peripneumoniæ Nothæ, & Auctario suprà memorato. Quæ quidem Methodus satis feliciter cessit, tum mihi, in paucis illis, quibus medicandis per adversam valetudinem meam vix sufficiebam, tum etiam aliis qui, me Authore, eandem experiri haud aspernabantur. Quidquid verò id demum fuerit quod hanc mihi Methodum suaderet;

ret; jam mihi satis compertum est, quando & morbi Phænomena, ultimi Anni qui binas rigidissimas hyemes excepit, perpendo temperiem (Hyeme præsertim, si modo Hyems dici possit quæ nullum frigus notabile secum adduxit;) mihi inquam constat, hanc Febrem nihil esse aliud quàm simplicem Sanguinis Inflammationem; ac proinde Indicationes Curetivas ad dictam Inflammationem debitis Remediis & methodo reprimendam, omnino dirigendas esse.

Hunc itaque ductum sequens, primo loco sanguinem è brachio dextro ℥x educi volo. Neque sanè Febris hæc (utut sangnis emissus Pleuriticorum ferè sanguinem æmulatur) reiteratam Phlebotomiam facilè tolerat; nisi respirationis difficultas, dolor capitis inter tussiendum lacinans, &c. malum hoc ad Peripneumoniam notham propriùs accedere indigitent; hoc in casu tam venæsectio quàm catharsis eousque sunt iterandæ donec symptomata omnia penitus evanuerint; prout Capite de Peripneumonia tradidi. Vesperi *Epispasticum* seu Vesicatorium Nuchæ appono. Sequente Aurorâ, lenitivam hanc

Potionem exhibeo.

℞. Tamarind. ℥ß.
Fol. ſenn. ʒij.
Rhabarb. ʒiß.
Coq. in q. aq. ad ℥iij.
in Colat diſſolv. Mann. & ſyr. Roſar. ſolutiv. an ℥j.
Mſ. F. Potio, ſumenda ſummo mane.

Quod quidem Catharticum etiam alternis diebus repetendum præſcribo, donec tertiam vicem expleverit. Horâ ſomni poſt Catharſin toties quoties Paregoricum hoc vel ſimile injungo.

℞. Aq. Paralyſeos ℥ij.
Syr. de Meconio ℥j.
Succi Limon. recenter extracti cochl. ij.
Mſ. F. Hauſtus.

Id ſc. cavens, nè fortè ab agitatione & tumultu, quem in Febricantium ſanguine & humoribus Purgantia ſæpe excitant, æger ex ſpirituum Animalium confuſione, Comatoſus fiat. Quod quidem Symptoma Medicamentum Hypnoticum, quantumlibet contrà facere videatur, procul amolitur. Qua de cauſa ego in Febre Comatoſa Anni 1673. Catharticum propinare non auſus, in Clyſterum uſu ſubſiſtebam, certò

sciens Remedia Purgantia eo tempore usurpata, illico Comata adduxisse. Quod forte àn aliter evenire potuisset, si Paregoricum usumpatum fuisse post talem Catharsin mihi in mentem venisset. Vbi verò Purgatio celebrata non fuerit, Hypnoticum horâ somni nullatenus est concedendum; nè sc. Cathartici postridie deglutiendi operationem ac vim (quod fieri solet quantumvis serò assumatur illud) sufflaminet, vel si nòn in solidum retundat, efficaciam tamen imminuat. In hac aut aliâ quavis Febre Epidemicâ, statutum mihi est alvum non turbare in principio statuve morbi, nisi Venæ-sectione præmissâ. Quæ quidem praxeos Regula susque deque habita aut violata quamplurimos Orco addixit, infantes maximè, prout aliàs in cautelam monui.

Observandum est autem, quod licèt ut plurimùm Evacuationes omnes præfatæ in hujus Febris Curatione usurpari debeant; sæpe tamen æger, maximè si Juvenis aut Infans fuerit, post eductum sanguinem unâ Catharsi defunctus, statim convalescit, nec pluribus fatigandus est, Febre primo purgantis Remedii impetu expugnatâ:

tumno, *An.* 1677. Febres Intermittentes se primùm exerebant, quæ quotannis increbrescentes, & Ἐπιδημικώτεραι factæ donec ad suum statum sive ἀκμὴν pervenerint, postmodum sensim decrescebant; & postremis hujus Constitutionis annis ita raræ apparebant, ut pro Morbo Epidemico vix, aut ne vix quidem haberi potuerint. Quâ de re pariter animadvertendum est, posteriores duos Constitutionis jam exeuntis annos Hyeme rigidissimâ fuisse infestatos; penultimum maximè, nempè *Annum* 1683. in quo ità enormi Brumâ intemperies desæviebat, nemo quisquam viventium illi parem, vel intensissimo eo frigoris gradu, vel prælongo temporis tractu, viderit unquam. Quippe quo Thamesis, Nobilis fluvius, ità prævalido gelu compaginabatur, ut Curruum circumcursitantium rotas, officinas ad Platearum modum mercibus refertas, ac numerosissimam hominum frequentiam, solidi instar pavimenti, facilè sustentaret. Subsequens *Annus* 1684. licet nec intenso frigoris gradu, nec pervicaci duratione, præcedentem exæquaret, non tamen multùm ei utrobique cessit. At cum primùm exolveretur gelu Anno 168$\frac{4}{5}$.

1685. mense *Februario*, exorta est Febris ista de qua jam agere institui; quam quidem ego novam Febris speciem esse arbitror, atque Febri quæ per octennium ultimò prægressum invaluit, esse prorsus dissimilem.

An hujusce Constitutionis mutatio mutationi manifestarum aëris qualitatum, quæ per binas has hyemes successit, tribuenda sit, ego non satis scio; quum pro comperto habeam alterationes quoàd sensibiles Annorum qualitates, utcunque dispares, morborum Epidemicorum species non protulisse; & certam annorum seriem, quantumlibet annus ab alio, externâ facie & temperamento discrepaverit, nihilominus omnes in eadem Febrium Stationariarum specie producendâ convenisse. Quod cùm seriò animadverterim, opinari mihi subiit, prout à me aliàs dictum fuit, Constitutionis mutationem à secretâ aliqua abditaque alteratione in terræ visceribus Atmosphæram omnem pervadente, vel à Corporum Cœlestium influxu aliquo maximè pendere. Tametsi hîc est notandum, quòd valedicente nobis olim Febre Depuratoriâ, siccissimum ac vehemens gelu ab initio

hyemis 1664. omnia constrinxerat; nec quicquam remisit, donec mensis *Martius* adolesceret; quo quidem tempore, quamprimum fatiscente gelu terra solveretur, mox Febris Pestilentialis, postmodum ipsa Pestis grassari cœperunt. Utut verò hoc se habeat, Febris quam nunc tractamus, jam dicto tempore primùm se ostendit, nempè *Februario* mense 168¾. & tam præcedente anno quàm eo qui jam agitur, per omnes *Angliæ* regiones latiùs vagata est; longè magis & ἐπιδημικωτέρως aliis in locis quàm hic *Londini* desæviens.

Ubi primum ad hanc Febrem vocarer, omnino existimabam illam non ex eo genere Febrium fuisse quas ego Stationarias appello; sed potiùs ex incurrentium familiâ, quæ singulis ferè annis promiscuè adoriuntur. Non aliud sc. morbi genus esse rebar quàm Peripneumoniam illam Notham, quàm Libro de Morbis Acutis olim delineaveram. Unâ hâc intercedente discriminis notâ, quòd in hac Febre subinde non comparebant Symptomata in Peripneumonia magis Pathognomonicâ, qualia sunt Tussis vehementior, Cephalalgia inter tussiendum sævissima, & quasi Caput;

put diffringens, Vertigo à motu quolibet, & Dyspnœa ingens, quę omnia Peripneumoniam Notham fere comitabantur. Cùm itaque Librarius novam Tractatuum meorum Editionem eo tempore solicitaret, visum est conjecturam tunc meam, in qua me hallucinatum fuisse jam sentio, in formâ Postscripti publico dare; in quem quidem errorem me induxit ingens consensus, quo Febris hæc cum dictâ illâ Peripneumonicâ luculenter conveniebat, quæ nullâ non hyeme subinde occurrit. At cum æstate superveniente, quæ Febres illas Peripneumonicas solebat fugare, hæc nihilominus perseveraret; statim erroris mei commonitus, Febrem hanc ad novam Constitutionem redigendam omnino censui.

Symptomata diligenti quantum potui indagine comprehensa, hæc fere sunt, & olim fuere. Æger per vices calore & frigore tentatur; sæpenumero & caput, & artus dolere queritur; pulsus sanorum pulsui non absimilis est; Sanguis è venis eductus Pleuriticorum sanguinem haud rarò æmulatur; Æger ut plurimum laborat Tussi, quæ quidem quanto ab hyeme longiùs invadit morbus, tanto citiùs, una cum aliis

Sympto-

Symptomatis Peripneumoniam mitem & boni moris comitantibus, recedit. Dolor collum, & fauces (hic uerò levior quàm in Angina) sub primum morbi insultum quandoque occupat. Febris tametsi prorsus continua sit, sæpe tamen Exacerbationes molestissimas ingruente nocte apportat, non aliter ac si duplex foret Tertiana, sive Quotidiana. Æger jugem in lecto decubitum quantumlibet levissimè stragulis coopertus sit, non sine magno suo periculo experitur; Febre enim exinde in Cerebrum versâ vel in Coma, vel in Phrenesin facilè incidit. Et, ut verum fatear, ita proclivis est in hoc morbo ad Phrenesin lapsus, ut per sæpe suâ sponte, nullâ ejusmodi datâ ansâ, illico subrebat. At non eo excandescentiæ & furoris ascendit Phrenitis in hâc Febre, atque illâ quâ Variolis atque aliis Febribus correpti laborant, quinto æger potius tranquillè delirat, incongrua subinde effutiens. Ab intempestivo Cardiacorum usu, & regimine paulo calidiore Petechiæ sæpius efflorescunt, & in junioribus calido temperamento præditis, maculæ etiam purpureæ, certissimum summæ Inflammationis indicium, tam in hoc, quàm in alio

alio quovis morborum Acutorum genere. Quandoque eruptiones Miliares, quas vocant, in superficiem corporis se dispergunt, Morbillis haud multùm absimiles, nisi quod rubent magis, & quando recedunt, squammulas istas furfuraceas quæ in Morbillis cernuntur, haud relinquunt: licèt hæ sponte suâ nonnunquam ingruant, sæpiùs tamen Lecti calore & Cardiacis extorquentur. Lingua ægri pro ratione imperati Regiminis, vel humida est, vel sicca. Ubi inaruerit, fusci est coloris in medio, quam partem undiquè cingit fimbria inalbescens. Ubi verò humida est Lingua, omni ex parte alba est, pelliculâ item scabrâ & albâ vestita; Nam si æger ab adhibito regimine plus justo incalescat, lingua ferè est fusca & arida; sin minùs, humida est, & alba. Idem de sudore dicendum est, qui pro ratione diversi regiminis præfati dimanat. Nam si calidiùs tractetur æger, ferme viscosus effluit, è capitis præsertim regione. Quantumvis autem sudor copiosè, & undequaque erumpat, parum tamen ex eo levaminis sentit æger; unde liquet ejusmodi sudores symptomaticos tantùm esse, criticos non esse. Primis morbi die-

bus sudoris ex arte provocatio, materiam morbificā si non in caput saltem in artus solidebat deponere. At ubi iam caput Febris occupavit, & Phrenesis semel in valuit, nulla re stant Febris indicia, nisi quòd pulsus nunc citatior est, nunc tardior; tandem verò, cum ex re malè gestâ spiritus in confusionem omnimodam adigantur, pulsus inordinatus cum subsultu membrorum subingreditur, quem non jita diu post mors excipit.

Curationem quod spectat; ista Peripneumoniæ signa quæ hanc Febrem comitabantur *Februario* illo anni postremi, quo primùm emergebat, statim ab hyemis exitu fidem, uti dixi, mihi fecêre, eam prorsus in Peripneumonicarum familia censendam esse. Ac proinde me statim contuli ad usum Methodi istius quam olim laudaveram in Curatione Peripneumoniæ Nothæ, & Auctario suprà memorato. Quæ quidem Methodus satis feliciter cessit, tum mihi, in paucis illis, quibus medicandis per adversam valetudinem meam vix sufficiebam, tum etiam aliis qui, me Authore, eandem experiri haud aspernabantur. Quidquid verò id demum fuerit quod hanc mihi Methodum suaderet;

ret;

ret ; jam mihi satis compertum est, quando & morbi Phænomena, ultimi Anni qui binas rigidissimas hyemes excepit, perpendo temperiem (Hyeme præsertim, si modo Hyems dici possit quæ nullum frigus notabile secum adduxit ;) mihi inquam constat, hanc Febrem nihil esse aliud quàm simplicem Sanguinis Inflammationem ; ac proinde Indicationes Curetivas ad dictam Inflammationem debitis Remediis & methodo reprimendam, omnino dirigendas esse.

Hunc itaque ductum sequens, primo loco sanguinem è brachio dextro ℥x educi volo. Neque sanè Febris hæc (utut sangnis emissus Pleuriticorum ferè sanguinem æmulatur) reiteratam Phlebotomiam facilè tolerat ; nisi respirationis difficultas, dolor capitis inter tussiendum lacinans, &c. malum hoc ad Peripneumoniam notham propriùs accedere indigitent ; hoc in casu tam venæsectio quàm catharsis eousque sunt iterandę donec symptomata omnia penitus evanuerint ; prout Capite de Peripneumonia tradidi. Vesperi *Epispasticum* seu Vesicatorium Nuchę appono. Sequente Aurorâ, lenitivam hanc

Potionem

Potionem exhibeo.

℞. Tamarind. ℥ß.
Fol. ſenn. ʒij.
Rhabarb. ʒiß.
Coq. in q. aq. ad ℥iij.
in Colat diſſolv. Mann. & ſyr. Roſar. ſolutiv. an ℥j.
Mſ. F. Potio, ſumenda ſummo mane.

Quod quidem Catharticum etiam alternis diebus repetendum præſcribo, donec tertiam vicem expleverit. Horâ ſomni poſt Catharſin toties quoties Paregoricum hoc vel ſimile injungo.

℞. Aq. Paralyſeos ℥ij.
Syr. de Meconio ℥j.
Succi Limon. recenter extracti cochl. ij.
Mſ. F. Hauſtus.

Id ſc. cavens, nè fortè ab agitatione & tumultu, quem in Febricantium ſanguine & humoribus Purgantia ſæpe excitant, æger ex ſpirituum Animalium confuſione, Comatoſus fiat. Quod quidem Symptoma Medicamentum Hypnoticum, quantumlibet contrà facere videatur, procul amolitur. Qua de cauſa ego in Febre Comatoſa Anni 1673. Catharticum propinare non auſus, in Clyſterum uſu ſubſiſtebam, certò

ſciens.

sciens Remedia Purgantia eo tempore usurpata, illico Comata adduxisse. Quod forte àn aliter evenire potuisset, si Paregoricum usumpatum fuisse post talem Catharsin mihi in mentem venisset. Vbi verò Purgatio celebrata non fuerit, Hypnoticum horâ somni nullatenus est concedendum; nè sc. Cathartici postridie deglutiendi operationem ac vim (quod fieri solet quantumvis serò assumatur illud) sufflaminet, vel si nón in solidum retundat, efficaciam tamen imminuat. In hac aut aliâ quavis Febre Epidemicâ, statutum mihi est alvum non turbare in principio statuve morbi, nisi Venæ-sectione præmissâ. Quæ quidem praxeos Regula susque deque habita aut violata quamplurimos Orco addixit, infantes maximè, prout aliàs in cautelam monui.

Observandum est autem, quod licèt ut plurimùm Evacuationes omnes præfatæ in hujus Febris Curatione usurpari debeant; sæpe tamen æger, maximè si Juvenis aut Infans fuerit, post eductum sanguinem unâ Catharsi defunctus, statim convalescit, nec pluribus fatigandus est, Febre primo purgantis Remedii impetu expug-

natâ:

gnatâ. E contra verò nonnumquam opus est ut alvus ad plures quàm supra diximus vices sollicitetur. Quandoque enim, licèt id rarò evenit, Ægro è Febre jam dictâ methodo liberato, recrudescentia materiæ Febrilis post dies aliquot morbum postliminio reducere videtur quem tamen purgatio quartâ vice repetita mox eliminat. Tametsi in hac methodo nova hæc Febris rarò accidit, nisi ab Aphthis quæ sub exitu Febris præcedentis supervenere, & jam ad statum auctæ eam denuò revocant. Quæ quidem Febris Symptomatica tantum est, & Singultum per intervalla redeuntem sæpenumero post se trahit, qui etiam sublatâ Febre per dies aliquot perseverat; at pro ratione redintegratarum Ægri virium sponte tandem evanescit. Quod est diligenter animadvertendum, quandoquidem ex singultu sub finem hujusce Febris accedente nihil ægro periculi est, nisi officiosè nimis & inutiliter multa ingerantur remedia; quod si fiat, Mors pro Medico est. Veruntamen tam Aphthæ quam Singultus, vel horum utervis, si non sponte facessat, sed in longum tempus decurrat, facilè fugantur

tur usu *Pulj Corticis Peruvjani*; nempè. ℥j. *Corticis cum syr. Papaver Rhœad. q. s.* in formâ electuarii, vel Pilularum redactâ, eaque methodo assumptâ quam olim tradebam Epistolâ ad D. D. *Brady*, superbibendo haustum lactis deflorati. Quod remedii genus experimento deprehendi certiùs in hoc casu scopum attingere, quàm aliud quodvis etiam à celebratissimis, modò non frustrentur ejus vires (quod fieri assolet) ex jugi ægri in lecto decubitu.

Diebus à Purgatione liberis sequentia vel his similia nonnunquam præscribo.

℞. *Conserv. Lujulæ & Cynosbati an.* ℥j.
Conserv. Berberum ℥ß.
Cremoris Tartar. ʒj.
Cum. s. q. syr. è Limonibus F. Electuarium, de quo capiat ad magnitud.
Nucis Moschat. ter in die superbibendo seq. Iulap. cochl. vj.

℞. *Aq. Portulac. Lactuc. Paralys. an* ℥iij.
Syr de Limon. ℥jß.
Syr. Violar. ℥j.
Ms. F. Iulapium.

vito;

Verùm in his omnibus ſpiritum Vitrioli, etſi ſummè refrigerantem, ſemper devito, ut pote qui, cùm egregiè ſtypticus ſit, minus convenit morbis omnibus quorum Curatio purgationi innititur; ut in hoc loco mineralem hujus ſpiritûs naturam haud memorem.

Sæpenumerò hîc accidit, maximè Febre jam ad finem vergente, ut æger dum hâc Methodo tractetur, nocte ſubinde ſudore ſponte prorumpente diffluat; à quo admodum mitigantur univerſa morbi ſymptomata. Quo non obſtante, cum hujuſmodi diaphoreſi fidendum non ſit, ſupradicta Methodus nullo pacto eſt intermittenda; quandoquidem ſi æger ad longius temporis ſpatium iſtis ſudoribus indulgeat, Febris quam Purgationes præcedentes quadantenus ſubjugaverant, denuo vires reſumet. Si enim diaphoreſis iſta protrahatur ultra tempus illud quo particulæ Febriles Coctione debitâ præparatæ, prorſus difflantur, qui poſt inſequuntur Sudores non ad aliud faciunt quàm ad inflammationem de novo accendendam. Quamobrem licèt ſudores iſti qui ſponte manabant, Critici fortaſſe fuerint, quo-

ad

ad materiæ Febrilis ejus quæ expulsioni jam parata est, eliminationem; alii tamen qui post illos eliciuntur, Symptomatici tantùm esse possunt, atque adeò officere magis, quàm prodesse. Verbo dicam. Hujusmodi sudoribus noctu sponte suâ prodeuntibus, opportunè favet lecti per noctem lenis calor: quare stragula nec plura nec densiora illis quibus sanus assueverat ægro aggerantur; nec exhibeantur Medicamenta quævis excalefacientia; lectulo tantum indulgeat æger aliquantulum solito diutius manè subsequente; & postea pergat in suprà descriptâ medendi methodo.

Diæta ex pulticula avenacea est, vel jusculo hordeaceo, cum pomo subinde ad ignem cocto, atque etiam post secundam purgationem jusculo tenui ex Pullo Gallinaceo. Pro potu ordinario Cerevisiam tenuem nullatenus tepefactam injungo, ut & Decoctum Album (quod appellant) ex ℥j. C. C. usti in aq. communis ℔iij. cocti,& postea sacchar. albiss. edulcoretur.

Cùm autem hæc Febris species præ cæteris quas mihi unquam videre contigit,

git, cerebrum petere quasi apta nata sit; nec sine ingenti tum molimine, tum ægri periculo, inde queat deturbari ægros meos sollicitè moneo nè se nudos lectulo, nisi noctu tantùm committant; Quod si usque adeò debilitati à morbo fuerint ut erecto corpore sedere nequeant, permitto ut vel super lectum ipsum, vel super grabatum, vestiti jaceant, capite paululum elevato; nec sino ut focus sit luculentior in cubiculo, quàm cui æger tunc cum sanus erat, assueverat.

Atque ut hoc Regimen omnino tenendum est ab initio in singulis hâc Febre correptis (si fœminas in primis Puerperii diebus decumbentes excipias;) ità quem ob regimen justo calidius, Phrenesis, Petechiæ aut Purpureæ Maculæ obsederunt, aut alia quævis efferatæ Inflammationis indicia accersitur Medicus. Hoc enim in statu, quantumlibet sanguinis detrahatur, quantumvis levitèr regatur corpus, quicunque demum liquores Refrigerantes ingerantur, non priùs sedabitur Febris, quàm æger se lectulo interdiu abstinuerit: Cùm calor circumambientis aëris inter stragula conclusi, sanguinem plus satis exagitet,

exagitet, & procumbentis corporis situs impetu eundem in caput impingat. At hîc ubi Phrenesis ob methodum imperitiorem semel invaluit, nec subito deleri potest, nec tutum est repetitâ ultra limites præscriptos vel Phlebotomiâ vel Purgatione, ejusdem curationem aggredi; tandem verò suo tempore suâque sponte, ope dicti regiminis recedet. Ad quam tamen amovendam nihil perinde confert, atque ægri caput radi: quod itaque semper præcipio, nullum Emplastrum admovens, sed Pileolum tantùm quod ablatum rasurâ Capillitium spissitudine quadantenus compenset, aut saltem Caput à frigore externo muniat. Hâc Methodo Cerebrum refrigeratur admodum, & recreatur, ita ut sensim calidas impressiones Phrenesin excitantes queat vincere.

Neque verò deterrendus est Medicus à faciendis prædictis Evacuationibus, si fortè membrorum subsultum, vel motum Convulsivum in ægri corpore persentiscat, dum pulsus tangitur; quandoquidem in quibusdam generis Nervosi Affectibus tam Venæ-sectio quàm Purgatio, etiam sæpiùs repetitæ non tantùm non

nocent, sed & necessariò sunt adhibendæ. Cujus rei experimentum à me factum in medium profero, nempe in quâdam Convulsionis specie quæ *Chorea Sancti Viti* vulgò apellatur; quo morbo haud pauciores quinque laborantes & vidi, & sanavi ipsemet, & Venæ-sectionibus, & Purgationibus, per intervalla celebratis. De quo morbi genere cùm & mihi opportunè occurrat, & eorum quæ jam assero, veritati ita luculenter astipuletur, pauca dicere non gravabor. *Choria Sancti Viti* Convulsionis est species, quæ ut plurimum pueros puellásve à decimo ætatis anno, ad pubertatem usque invadit; primò se prodit claudicatione quadam vel potiùs instabilitate alterutrius cruris, quod æger post se trahit fatuorum more; postea in manu ejusdem lateris cernitur, quam hoc morbo affectus, vel pectori vel alii alicui parti adplicitam, nullo pacto potest continere in eodem situ vel horæ momento, sed in alium situm, aliumque locum convulsione quadam distorquebitur, quicquid æger contrà nitatur. Si vas aliquod potu repletum in manus porrigatur, antequam illud ad os possit adducere, mille gesticu-

lationes, Circulatorum instar exibebit, cùm enim poculum rectâ lineâ ori admovere nequeant, deducta à spasmo manu, huc illuc aliquamdiu versat donec tandem forte fortuna illud labris propiùs apponens, liquorem derepente in os injicit, atque avidè haurit, tanquam misellus id tantum ageret ut deditâ operâ spectantibus risum moveret. Cùm Affectus iste ab humore aliquo in nervos irruente quorum irritatione istiusmodi motus præter naturales producuntur, pendere mihi videretur; Indicationes Curativas primùm ad humores illos tam venæ-sectione, quàm Purgatione minuendos, dein ad corroborandum genus Nervosum omnino dirigendas censebam. Quem in finem hâc utor Methodo. Sanguinem ex ægri brachio ac ℥vij. plus vel minus pro ratione ætatis, educi jubeo. Die sequente vel dimidiam partem, vel quiddam ampliùs (pro ratione vel ætatis, vel etiam majoris minorísve corporis ad subeundam Catharsin aptitudine) Potionis Purgantis Communis suprà descriptæ ex *Tamarind. Fol. Senn. &c.* exhibeo. Vesperi haustulum seq. propino.

 ♃. *Aq.*

℞. *Aq. Cerasor. Nigr.* ℥j.
Aq. Epilept. Langii ʒiij.
Theriac. Androm. vet. ℈j.
Laudani liquid gutt. viij.
F. Haust.

Potionem istam Catharticam ad tres vices alternis diebus repetendam præscribo, & Haustum Paregoricum iisdem noctibus. Postea sanguinem rursus extrahi curo, dein ut ad Catharsin, uti priùs, æger revertatur. Atque ità alternatim sanguinem mitto, & subduco alvum donec ægro vena ter quatérve fuerit incisa, & post singulas venæ-sectiones, toties fuerit purgatus, quoties vires ferre posse viderentur; eo tamen temporis spatio indè periculi ægro immineat. Diebus à Purgatione vacuis, sequentia præscribo.

℞. *Conserv. Absynth. Rom. & flavedinis Aurantiorum an* ℥j.
Conserv. Anthos ℥ß.
Theriac. Androm. veteris, & Nucis Moschat. condit. an ʒiij.
Zinzib. condit. ʒj.
Syr. è succ. Citri q. s. f. Elect. de quo cap. ad magnitud. Nucis Moschat. manè

manè & horâ quintâ vespertinâ superbibendo Vini sequentis cochl. v.

℞. *Rad. Pæoniæ, Enul. Campan. Imperator. & Angelicæ an. ℥j.*
Fol. Rutæ, Salviæ, Betonicæ, Chamædr. marrubii albi, & summitat. Centaur. minor. an. m. 1. Baccar. juniper ℥vj.
Cort. duorum Aurancior. Incidantur & infundantur frigidè in Vini Canarini ℔vj.
Coletur tantummodò tempore usûs.

℞. *Aq. Rutæ ℥iv.*
Aq. Epilept. Langii & Bryon. compos. an ℥j.
Syr. Pæoniæ ℥vj.
Mf. f. Iulap. cap. cochl. iv.
Sing. noctibus cubitum iturus, instillando spir. CC. gut. viij.

Applicetur plantis pedum Emplastrum è Carannâ.

Quanto magis convalescit æger tanto minus pedem ducit, tanto pariter & diutiùs; & constantiùs manum in eodem situ continet, & Scyphum ori magis directâ

viâ admovet: quæ certissima sunt indicia quantum profecerit id sanitate reintegrandâ. Ad quam quidem consummatiùs perficiendam, licèt author non sim ut plus ter quatérve ut plurimùm sanguinem emittat æger, attamen Remedia Cathartica & alterantia eousque in usum sunt revocanda donec rectissimè tandem valeat. Et quoniam qui hoc morbo semel laboravit facilè recidivam pati possit, è re fore existimo, ut & pertundatur ei vena, & ad dies aliquot purgetur, vel eâ ipsâ tempestate anni sequentis, vel paulò antequam Morbus primò invasit. Sed de hoc obiter.

Jam diximus, Febrim hanc tùm anno ultimum elapso, tùm maximè hoc ipso qui nunc currit, exacerbationem quandam sub noctem quotidie adducere, Paroxysmo Febris Intermittentis non absimilem. Quamobrem Medici illi qui usu didicerant omnes illas Febres, quæ vel minimùm intermittebant (sæpè etiam quæ nè intermittebant quidem) per illam annorum seriem ab *An.* 1677. ad initium *An.* 1685. à Cortice Peruviano certissimè fugari, eodem remedio hanc etiam Febrim adoriebantur

adoriebantur. Quod quidem licèt judicio Rationis suffragante tentarent, non tamen æquè feliciter illis cessit, atquè prioribus istis annis plerumque cessèrat. Mihi enim quantùm potui diligenter perquirenti compertum fuit, etiam magnam Corticis quantitatem exhibitam, rarissime ægrum à morbo liberâsse. Idque ità perrarò ut quoties restitueretur æger pristinæ sanitati, ego id magis fortunato alicui Morbi eventui, quam Corticis viribus tribuendum arbitrarer: ità penitus Cortex descivit ab illâ sanandi vi & certitudine, quâ prædictis illis annis pollebat. Febrim istam intelligo quâcum nobis impræsentiarum res est quæ Quotidianam aliquatenus imitatur. Ubi verò Tertianæ Geminæ, vel alternis diebus invadentis, Typus reperitur, Cortex Peruvianus perinde hodie atque olim ægris opitulatur. Unde liquidò constat hanc Febrem ab istis Constitutionis prioris toto cœlo distare. Cùm nè hilum quidem Corticis usu hîc proficiamus; cúmque hæc à Vino & Cardiacis, aliisque Calidis exasperetur magis; quibus omnibus cum Corticis usu satis conve-

Nisi quod hîc animadvertendum sit, quod quoties Febris eò usque Ventriculum infestet, ut æger potionem retinere nequeat, *Pilulæ Cochiæ Majores* (quæ ad ℈ij. exhibitæ nunquam non per viscera sibi exitum parant) loco Potionis leniter Purgantis substitui possint: Devorentur verò Pilulæ horâ quartâ Matuninâ, ita ut æger superdormiat.

Tum etiam Hypnoticum dosi paulò largiore est concedendum v. *gr. Laudani solidi Londinensis gr.* jß. cum simili quantitate *Mastiches* in duas Pilulas redacta eadem nocte diglutiantur; vel etiam *Laudani liquidi gutt.* 18. vel 20 in ℥j. *Aq. Cinamom. Hordeat.* aut alio quovis Vehiculo generosiore; quò Ventriculus hujus tum viribus corroboratus, tum minori quantitate non irritatus, ad medicamenti rejectionem minùs insurgat. At si quovis modo Potio Purgans, & Diacodium in Ventriculo queant retineri, dictis Pilulis, & Laudano omnino præferantur; cum officio suo fungantur, corpore minùs quàm à Pilulis excalefacto.

Cùm autem de Torminibus Ventris

mentionem fecerim, monendi hîc mihi sunt Populares mei, quanto cum periculo, prout frequenti observatione didici, *Aquæ minerales* in Ventris torminibus quibuslibet, vel Diarrhœâ, vel Vomitione, vel Affectu alio quocunque, quem à Febre oriri vel suspiciari possimus, præscribi soleant. Quandoquidem in tam subtili & spirituoso morbi genere ac Febris extat ejusmodi Medicamenta Mineralia ita omnia conturbant, ut loco eorum Symptomatum quæ Febrem ex more usitato comitantur, accidentia prorsus anomala adducant; nec quicquam interea ad Febris extirpationem conferant, quod me diu sæpeque observâsse memini.

Illud interim omnino observandum est, utpote ad quamplurimos ab Orci faucibus liberandos pertineat, quòd non obstantibus iis quæ suprà jam tradidimus, quoticscunque prædicta ventris Tormina ad *Dysenteriam* usque *confirmatam* (in quâ præter ista Tormina Materia quædam mucosa unà cum sanguine per sedem excernitur) promoventur; hîc mihi periculosissimum esse constat

morbum aggredi protractiore illâ Methodo, quæ evacuandos primùm, dein contemperandos acres istos humores, esse docet (ut de Remediis Adstringentibus; varii generis, & variante formâ intrò assumptis; tùm & Clysteribus nunc Abstergentibus, nunc consolidantibus subinde injectis nihil dicam;) cùm Experientiâ didicerim Dysenteriam & certissimè & celerrimé curari, si missis ambagibus, Fluxus Laudano confestim sistatur. Ita enim atrox & vehemens est hicce morbus, ut si Dysenteriâ jam confirmatâ adhuc purgare satagas, perquam metuendum sit, ne Dysenteria sumptis inde viribus, in præceps lata, ægrum præ incredibili fermento, quocunque te postea verteris, diutius excruciet, vel etiam vitâ spoliet. Advocatus itaque, guttas circa xxij. Laudani liquidi in Aq. Epidemicâ vel Aq. Mirabili, vel aliâ simili protinus exhibeo; bis intra horas 24. repetendas; vel etiam hoc sæpiùs statis intervallis, si nempe Dosis jam præscripta, mané ac serò tantùm usurpata, tam torminibus Ventris quàm Dejectionibus cruentis, rite com-

 pescendis

pescendis par non fuerit. Dejectionibus paululum incrassatis, vel jam magis consistentibus (quod primùm sanitatis mox recuperandæ indicium est) & fugatis Symptomatis, tutissimum arbitror, ut æger aliquantisper in usu prædicti Remedii manè & serò capiendi perseverat, guttulis aliquot indies demptis, donec eo amplius non fuerit opus. Animadvertendum autem est diligenter, quod ægrum diutius ab usu Paregorici lectulo affigendum curo, cum situs quilibet paulo erectior cerebrum facilè conturbet nisi æger aut superdormierit, aut saltem somnos post in lecto captaverit. Diætam quod attinet; si æger vino priùs assuerat, Canarense concedo, probè tamen aquâ dilutum, in quâ panis crustulum fuerat decoctum; & quam frigidam in hunc usum in lagenâ asservandam jubeo, ut in promptu sit ubi vinum est contemperandum. Decoctum Album, è Cornu Cervi usto in Aquâ fontanâ, hic etiam affatim epotum prodest. Pro victu jusculum Hordeaceum, vel aliud quodvis ex Eupeptis in primos dies sufficiet. Deinceps verò tum ad liquores magis generosos, tum ad alimentum uberius solidiusque paulatim ascendendum, ne

scilicet

scilicet nimia vacuitas sive exinaritio, vel morbum à quo convaluerat, vel alia Symptomata, quæ exinanitio solet parere, denuò reducat. Veruntamen hoc est adnotandum, quod licet in constitutione jam regnante, Laudanum solitarium suo Marte Dysenterias subjugabat; in istis tamen Annis, in quibus Dysenteriæ Epidemicè grassantur, & cæteris prælucent morbis, non abs re fuerit illas primùm Evacuationes quas in Capite de Dysenteriâ olim descripsi, in usum revocare.

Et sicuti in radicatâ illa Dysenteriâ modò dictâ ità etiam in hoc qui sequitur casu, fieri non potest, ut Curatio Methodo illâ quæ Febri, unde primitùs ortum duxit, debetur, illicò possit expediri. Verbi gratiâ. Nonnunquam usu venitur quis rigore atque horrore corripiatur, calore & frigore per vices alternantibus, quæ sunt haud mendacia Febris jam imminentis iudicia. Derepentè viscerum torminibus à materiæ febrilis irruptione ac insultu gravissimè discruciatur. Æger cùm venam ferire, & alvum repugnare deberet, ad normam suprascriptam, ad Medicamenta

menta nescio quæ Calefacientia, tam intrò assumenda, quàm extrà applicanda se confert: eo sc. animo ut flatus, quos hujus mali fontem esse auguratur, his mediis discutiat; donec tandem augescente dolore & visceribus diuturniori morâ quasi impacto motus Intestinorum Peristalticus quo ex naturæ ordine omnia deorsum propellere debent, verti occipit, & inclusa omnia sursum tendunt, unde æger sævissimo cruciatu torquetur, & provocatur ad Vomitionen. Hîc in Medendi ratione quam Febris quæ hujusce Symptomatis Causa erat Antecedens, sibi postulabat, ulteriùs procedere nequit Medicus, quàm ut sanguinem ex ægri brachio semel extrahendum præcipiat: etenim quot & qualiacunque demum Cathartica propinaveris, ea statim Emetica fient, atque ita sursum inversum viscerum motum magis promovebunt; cùm ne fortissima quidem Medicamenta Purgantia vel minima eorum pars intestina permeare valeant, ac sedem petere. Rebus sic stantibus consultissimum esse arbitrior brachii venam primùm pertundere; mox interjectâ horâ unâ alterave,

Clysterem

Clysterem aliquem ex iis qui potentiùs operantur injicere ; ego fumum Nicotianæ sive Tabaci, ex tubulo inverso, per vesicam majusculam, in intestina validissimè insufflatum, Enema omnium quæ mihi innotescunt hactenus efficacissimum esse duco. Qui etiam post moram aliquam reiterari potest, nisi prior immissus, solutâ alvo, meatus deorsum versus reseraverit. At cum jam ductus isti pro naturæ lege, denuo pateant, ægro liberum est ut ad dies aliquot ferietur à Purgatione, donec scilicet tumultus nuper in visceribus excitatus, omnino resederit ; quod temporis spatium humorum calori & acrimoniæ diluendis contemperandisque satis commodè impertiri potest. Quo facto Catharsi alternis diebus, ut suprà. repetendæ vacare debet, si vel minina adhuc restent Febris vestigia.

Hoc in loco insuper est animadvertendum, quod licet *Infantes* huic Febris generi æquè cum Adultis obnoxii sint, ac proinde pari cum illis Methodo curandi nisi quod pro ratione ætatis, minor sanguinis quantitas est detrahenda, ac Catharsis

tharsis tum eorum ætatulæ accommodanda, tum etiam fortè rariùs celebranda (sæpe enim & Infantium & Iuniorum morbus à primo vel secundo saltem Cathartico prædominabitur;) nihilominus seriò advertendum est, an quæ hoc modo tractatur Febris pro certo hujusce Constitutionis fuerit, non verò alterius speciei, quod diligenter perquiri debet in Febribus iis quæ Infantes corripiunt, in omnibus quibuscunque annorum Constitutionibus. Vulgo enim notissimum est Infantes à doloribus ex dentitione ortis, sæpiùs in Febres agi, quæ haud ità facilè ab alterius generis Febribus internoscuntur. In harum ego Curatione diu multùmque angebar, nec nisi nuperis his annis, certò mihi persuadere potui quemlibet ex illis qui meæ curæ concrediti, ad sanitatem restituti fuerunt, tàm Arte quàm Casu convaluisse, donec tandem de felici successu Remedii haud ità celebris, imò ob tritum ejus usum planè contempti, frequenter admonitus illud ipse quoque præscriberem; quod etiamnum præ cæteris quæ mihi innotescunt medicamentis optimè votis hîc respon-

det. Ejusmodi verùm est. Guttæ duæ, tres, vel quatuor spiritus C.C. pro ratione ætatis in cochleari uno vel altero Aq. Cerasor. nigr. vel Julapii alterius appropriati, exhibeantur quartâ quaque horâ ad vices quatuor, vel sex.

Est & Syptoma aliud Infantibus permolestum longè diversum & à Febribus variarum Annorum Constitutionum, & ab illâ proximè memoratâ. Est verò Hecticæ species Infantes diu affligens, quâ infestati sine insigni aliquo calore languent, cum appetitus dejectione; & tam artus quàm corporis truncus ubique emaciantur. Simplicissima quâ hîc utor methodo, talis est. Rhei electi taleolatim incisi ℥ij. in lagenam uitream duarum librarum Cerevisiæ tenuis capacem, subere mox probè obturandam, immitti curo, (vel in alio quolibet liquore quo pro potu ordinario uti solet infans;) quam Cerevisiam ita medicatam infanti tam noctu quàm interdiu, & cum & sine cibo propinandam injungo. Epoto hoc liquore, duas alias libras Rhabarbaro eidem superaffundi jubeo; quibus pariter exhaustis, alias adhuc duas pro tertiâ

vice

vice ſubſtituo ; quo facto & Rheum vires ſuas amittit, & Infans morbo ut plurimum liberatur. Ne tamen Cereviſia primùm affuſa Rhei vi Catharticâ ſaturatiùs impregnata, multo vehementius aluum cieat, cautiùs agimus, ſi librâ unâ epotâ alteram ſtatim adiiciamus: poſt verò, recentem Cereviſiam non affundemus, niſi exhauſtâ eâ omni quæ priùs fuerat lagenæ incluſa.

Sed ut ad Febrem de quâ nunc agimus, Conſtitutionis ſcil. jam currentis, revertamur. Hoc ſedulò obſervandum eſt, quod in hoc Febris genere (perinde ac in Rheumatiſmo & aliis morbis quampluribus, quorum curatio ſolis evacuationibus abſolvitur) ſi dictis evacuationibus pertinaciter inſiſtamus, uſque dum Symtomata omnia prorſus ablegaverimus, ſæpius ægro non niſi Morte medebimur. Neque enim ità inſolens eſt, ut Symptomata quædam leviora, & quaſi effœtæ Febris Reliquiæ aliquantiſper etiam expirante jam morbo, perdurent; à quibus tamen nullum ægro recidivæ periculum eſt, quæque ſua ſponte pari paſſu quo ſanitas redit, abſcedent. Quid quod jam recitata Symptomata

promata haud raro nihil aliud sunt quàm reiteratarum evacuationum, quibus Medicus morbi curationem tentavit, vera progenies; si huic saltem addamus in causæ partem, exinanitionem illam quam ægri à consuetis cibis potúque abstinentia superinduxit: quæ omnia cùm in corpora jam à morbis infirmata & pænè confecta vim fecerint, Vapores, quos dicunt, haud aliter elevantur quàm in fœminis, atque eandem planè ob rationem, ob debilitatum sc. & quasi disjectum fractúmque Spirituum Animalium Systema. Quapropter post factas quæ tollendo morbo sufficere queant evacuationes, Prudentis Medici est, ab importunâ earumdem ordinatione sibi temperare, & paulisper attendere quid Tempus, Medicorum sæpe Felicissimus Optimúsque, ad leviculorum istorum Symptomatum depulsionem conferre possit quæ quidem sæpenumero, prout multoties repetitâ observatione comperi, à Paregorico assumpto, sine alio quovis apparatu, sub morbi hujusmodi exitu devincuntur.

Methodus jam laudata cæteris quas expertus sum omnibus, in hujusce Febris

curatione facilè antecellit. Si quando verò Febrim non prorsus tollat, id saltem agit ut intermittere cogatur;ac proinde Peruviano Cortici, qui hîc nunquam non triumphat,conficiendum tradit. Cùm autem Catharsis istic imperata Curationi hujus Febris obesse nonnullis fortè videatur, pro comperto affirmo, nihil ità certo atque ità potenter ægrum refrigerare atque Catharsin, post venæsectionem (quæ ubique præmittenda est) celebratam. Tametsi enim Medicamentum Purgans eo ipso quo sumitur die, atque adeò inter operandum majorem impræsentiarum & in sanguine & in reliquis humoribus, quàm qui ante fuit, tumultum excitet, & proinde Febrim intendat; id tamen noxæ emolumento mox inde subsecuturo plus satis pensatur. Testatur enim Experientia; Catharsin, modò post eductum sanguinem tentetur, quibuslibet aliis remediis felicius certiùsque Febrem perdomare; tum quatenus fœdam illam Humorum illuviem è corpore exigat, à quibus ut à causâ Antecedente Febris accendebatur, vel si non antea peccabant ii, jam saltem concalefacti, & à

Febris

Febris ardore quasi cocti & constipati, ad ejusdem moram diuturniorem multum faciunt; tum etiam quatenus Anodyno viam sternit, quod tutius longè certiusque officio suo fungitur, quàm si humores peccantes, qui Paregorici vires aliter potuissent infringere, purgatione non fuerint eliminati.

At è contra sicuti Methodus illa quæ materiam Febrilem per poros cutis eliminare satagit; minus habet certitudinis, ita plus habet & fastidii, & moræ; utpote quâ morbus sæpius ad septimanas aliquot producitur. Cùm æger hoc modo primùm in ipso sepulchri margine (si forte Libitinam evitet tandem) constituatur; & per longum illum Febris decursum, denso Remediorum agmine infestetur, quibus ea expugnantur symptomata quæ imperita Morbi tractatio advexit; dum Regimine & Medicamentis calidissimis tentatur Curatio ejusmodi affectus, qui pro genio suo, utraque horum frigidissima omnino deposcit. Atque ità dum malesani homines Artis falsò dictæ Regulis se mancipant; etiam spreto sensuum illis Reclamantium judicio, morbum ex

ſua natura brevem facilèmque in diuturnum, & difficilem eruditè convertunt, omnia tumultu & metu conturbantes, & fluctus, quod aiunt, excitantes in ſimpulo. Quo facto non iis magis opus erat, quàm eſt Nauclero, ut dum in mari libero navim poſſit agere, eandem inter cautes & brevia inſerat, unde licèt majoris peritæ gubernationis famæ comparandæ opportunitatem nanciſcatur, ſervato in tantâ deſperatione navigio, viri Prudentis ſaltem nomen amittet.

Has itaque ob cauſas, & prudenti, uti ſpero, fiduciâ affirmare lubet, quòd dicta Methodus curationis per Venæ-ſectionem & Purgationem expediendæ, plus aliâ quâvis præſtabit in Febribus quamplurimarum ſpecierum expugnandis. Licèt enim Diaphoreſis, propriè loquendo, naturæ ipſius ſit Methodus, qua materiam febrilem foras protrudit, & præ cæteris maximè genuina ſit, & accommodatiſſima, quoties natura ſuo relicta arbitrio dictam materiam primùm digerat, dein ritè coctam per corporis habitum blandè expellat, (quem felicem Naturæ eventum Febres per ſudores

dores abigentis cùm Medici Practici sæpe animadvertissent, hinc ansam arripiebant Δογματικώτεροι fidenter statuendi, Febres universas hac tantùm Methodo, non verò aliâ quavis profligare posse ac debere;) Quo tamen dato & concesso, Ars nihilominus, quantumcunque Naturæ imitationem præ seferat, id saltem sibi privilegii arrogare nequit, ut Febribus per sudores certò exigendis par sit. Primò enim nescit Ars quo pacto materia peccans ad expulsionem subeundam, rite præparanda sit; nec si hoc sciat certa ulla habet indicia, quibus de hujusmodi debitâ præparatione possit moneri; unde etiam & tempus ciendo sudori opportunissimum ignorari necesse est. Temerariam verò sudoris, nondum peractâ Coctione, provocationem, longè periculosissimam esse, nemo opinor nisi pertinax negaverit; cùm materiam crudam in Cerebrum impingens, oleum camino addat. Atque prout aliàs etiam innui, saluberrimum illud Hippocratis Monitum, *Cocta non Cruda sunt Medicanda*, non tam Catharsin, quàm Diaphoresin ex Arte sollicitandam spectare videtur.

videtur. Etenim neminem in ægris tractandis vel mediocriter versatum fugere potest, quàm multi indies malè multentur à Vetulis & imperitis Medicastris, præpostero hoc Sudorificorum abusu: his enim more receptum est, ut siquis de rigore, & capitis atque ossium dolore (quæ ut plurimum Febris mox invasuræ præludia sunt) conqueratur, extemplo illum lecto adjudicant, & sudoribus quoquo modo extorquendis toti incumbunt. A quo importuno molimine tantum abest ut præcaveatur Febris, quæ fortè vel sua sponte, vel eductis aliquot sanguinis Vnciis potuerat evanescere, ut è contra magis accensa vehementiùs exardescat & in morbum jam radicatum confirmatùmque abeat. Illud insuper (ut Vetulas jam missas faciamus) notissimum est, quod sicut sudores isti qui Febre primùm ingruente spontanei erumpunt Symptomatici omnino sunt, nullatenus verò Critici; ità etiam qui primis Febris diebus Diaphoreticorum vi exprimuntur, nihil magis ad morbi Curationem plerumque conferunt quàm solent alteri illi Symptomatici,

ità præmaturè suâ sponte manantes hoc est ut plurimum, ne hilum quidem. Deinde verò sicut ignorat Ars opportunitatem illam temporis quâ sudores eliciendi fuerint, ità pariter nescia est quamdiu in iisdem sollicitandis perseverandum sit. Quod si Diaphoresis ultra debitum tempus, quo sc. materia morbum committens penitus fuerit exacta, protrahatur; humidarum istarum particularum quibus sanguis diluendus contemperandúsquè erat, absumptio, febris tum moræ diuturniori, tum incremento ministrabit. Constat itaque quàm in lubrico res hîc vertatur: cùm è contra penes Medicum sit alteram illam methodum quâ materia febrilis per Phlebotomiam & Catharsin eliminantur, pro arbitrio suô moderari. Adde quòd hoc etiam nomine hæc illi alteri anteponenda est, quòd scilicet si forte Medicus propositum sibi scopum non attigerit in sanando ægro, saltem eundem in nullum discrimen adducit, quod in Diaphoreticorum usu contingit, nisi convalescat. Etenim vel calor lectulo jugiter inclusi, cui præter solitum morem aliquandiu se addixit, (ut Car-

diaca quæ in hac Medendi ratione locum semper obtinent, omittamus) naturæ œconomiam confundit & convulsivos artuum motus, aliáque Symptomata prorsus Anomala adfert. Quæ sane ideo delineari non possunt, quia sub morbi Historiam non cadunt (quod in Symptomatis plerisque ad quemlibet morbum spectantibus usu venit) sed à superaddito tumultu & confusione oriuntur, quibus sæpe opprimitur natura, quoties curationem Morbi hac Methodo aggredimur. Quę quidem omnia vulgò Malignitati nescio cui solent imputari.

Cujus de *Malignitate* (sive Notionem, sive Verbum dixeris) opinionis inventio humano generi ipsâ Pyrii Pulveris inventione lethalior fuit. Cùm enim eæ febres præsertim Malignæ dicantur in quibus intensioris præ cæteris Inflammationis gradus conspicitur, hinc Medici se ad usum Cardiacorum, & Alexipharmacorum nescio quorum contulerunt, quo scilicet per cutis poros expellant quod somniant *Venenum* (hoc enim est dicendum, nisi malint verbis ludere, quàm illud quod potest intelligi, seriò proponere;) ex quo factum est ut Regimen calidissimum Methodúmque huic parem iis

morbis adaptaverint, quæ frigidissima tum remedia, tum Regimen præ cæteris sibi postulabant. Quod quidem satis arguitur tum in Variolarum, qui ex calidissimis in rerum naturâ Affectibus est, tum in Febrium aliarum curatione. In quem errorem fortè inciderunt ex conspectu Petechiarum, Macularum purpurearum, & cæterorum id genus φαινομένων. Quæ tamen omnia in plerisque subjectis Inflammationi, ægri sanguini jamdiu plus satis à Febre accenso superinductæ, omnino debentur. Utpote quæ rarò sponte suâ efflorescunt, præterquam sub adventu Pestis ipsius, atque in initio invasionis istarum Variolarum Confluentium quæ summæ Inflammationis participes sunt. In hoc enim Morbi genere Maculæ liventes in variis corporis partibus unà cum Pustulis primùm erumpentibus, comparent; atque æger eodem tempore sanguinis excretione vel per meatus urinarios, vel cum Tussi per Pulmones, fatigabitur; cùm ità validâ exagitatione, atque orgasmo ab inflammatione orto, sanguis ferociat, ut diffractis jam repagulis, in cavitates cor-

poris præceps ruat. Et licèt Maculæ istæ purpureæ in hac Febre non à tam intenso sanguinis calore qualis is est qui istiusmodi Hæmorrhagias excitat, ortum ducant; ab eadem nihilominus inflammatione, sed gradu remissiori producuntur; & quoties ista sanguinis excretio (unicum in Variolis Symptoma cui devincendo nondum par est Ars Medica) non accedit, Refrigeranti regimini facilè cedunt. Quod si Malignitatis præsentiam non tantùm è Maculis Purpureis colligunt, sed etiam ex eo quòd observaverint, Febris Symptomata subinde fuisse mitiora quàm quę ejus naturæ competere viderentur, ægrum tamen magis viribus occisum fuisse quàm pro ratione temporis à quo cœpit ægrotare; Respondeo omnia hæc exinde tantùm procedere, quòd Natura à primo morbi impetu quasi oppressa, devictâque, non satis valida est, ut Symptomata regularia & magnitudini morbi consona exerat, omnia verò phænomena prorsus sunt anomala, Etenim perturbatâ Oeconomiâ animali & quasi disjectâ, Febris exinde deprimitur, quæ obtinente genuino naturæ ductu, vigere solet. Cujus rei experimentum haud vulgare oc-

curriſſe mihi memini multis abhinc annis, in Juvene quodam ad quem accerſebar. Quamvis enim fermè animum agere videretur ille, calor tamen in externis corporis partibus ita ad tactum ſentiebatur temperatus, ut fidem mihi derogarent adſtantes amici, quoties aſſerebam eum Febre laborare, quæ ob ſanguinis oppreſſionem (cujus mole, exitu negato, quaſi ſtrangularetur) ſe explicare & oſtendere palam nequibat; quod ſi venam inciderent, Febrem illicò ſatis violentam ſtatim animadverterent. Apertâ venâ, & ſanguine paulo copioſiùs educto emicuit Febris, quâ vehamentiorem mihi nondum videre contigit; quæ non niſi tertiæ quartæve demũ Phlebotomiæ ceſſit. Sed de his ſatis.

Quod ſi rationes à me allatæ tanti non ſint, ut certò ac neceſſariò evincant rem ità, ſe habere atque ego ſtatui; attamen ſi ſuffragante experientiâ deprehendero hancce Febrim evacuationibus per Diaphoreſin factis haud libenter cedere, habeo quod quæro. Neque enim cujuſlibet demum Ratiocinatio, ſed potius Experientia docere poterit, quænam Febrium ſpecies Diaphoreticis, quænam verò

aliusmodi evacuationibus sanari possint ac debeant. Et profectò nemo sapiens cui tam hominum quàm rerum natura satis est perspecta, in iis quæ meræ speculationes sunt, nullo autem certo experimento determinari queunt, in cujusvis Mortalis verba, quantuscunque is demum fuerit facilè juraverit; cùm idem animadvertisse debeat, *Momenta Rationis* ità prorsus varia, itàque subtilia esse, ut cùm aliquis Theoriam quamlibet proposuerit, ità validis rationibus suffultam, ut adstantium, quotquot sunt omnium assensum extorqueat; hunc mox alius insignioribus fortè naturæ dotibus præditus, excipit, qui sententiam istam, quæ ità pulchrè stabilita videbatur, convellit, & firmiori Argumentorum vi, nihil illud esse aliud quàm Cerebri commentum, cujus nulla prorsus in naturâ vestigia reperiuntur, palam ostendit. Cujus jam loco is novam quandam substituit Hypothesin, majori adhuc verisimilitudinis specie innixam, & magìs affabrè concinnatam, quod tamen posterius Figmentum, pari cum superiori illo fato fungetur, quoties Tertius aliquis se objecerit, qui Secundum istum tantum ingenio vincat, quan-

tum ille sibi præcedentem devicerat. Atque hoc iterabitur toties quoties, donec tandem ad illum perventum fuerit, quem *ultima humani ingenii potentia* consummaverit. Quàm verò difficile sit hunc hominem investigare & à cæteris dignoscere, statim sentiet, quisquis non usque adeò desipi-, ut hanc sibi laudem delirus arroget. Quinimo, cùm jure merito suspicari liceat, esse naturas in Orbibus illustrioribus, per Universi expansum hinc illinc Sparsis, pene infinitas, quæ præcellentiori longe intellectus vi pollent quàm nos homunciones; haud satis scimus annon vel totum hominum genus Cerebrum, cogitationum officinam, habeant à Natura itâ efformatum, ut non tam quid sit absolutè verum, quàm quid maximè conveniens, ac suis Naturis accommodum, excogitare queant. Atque hæc iis qui in Medicina faciendâ potiùs speculationibus vanis, quàm experientiæ solido sensuum testimonio innixę, fidem adhibent, dicta sunto.

Quod si quis hic regerat, Annon igitur de facto experimur hanc Febrem Methodo huic quam tradis, prorsus contrariâ pe sæpe fugari? Respondeo toto, quod

 ajunt

aiunt, Cœlo distare Curationem Morbi eâ Methodo cui sola ægri nonnunquam ad sanitatem restitutio adstipulatur; & ejusdem Curationem, istâ Praxeos Methodo, cui & frequentior ægri restitutio, atque etiam Phænomena practica omnia quæ in eodem curando incidunt, pariter astipulantur. Exempli gratiâ: in Variolis, Multi ex iis qui diro calidorum & regiminis & remediorum usu cruciantur, tamen convalescent; ex adverso autem, & iis pariter feliciter cedet quorum Curatio methodo planè contrariâ tentatur. Jam quo pacto litem hanc finiemus, Quænam Methodus est præferenda? Hoc planè modo certissimè dijudicabimus. Nempe si in illo regimine priori exploratum habuero, me quanto magìs ægrum excalefacio, tanto magis Febrem Inquietudinem, Delirium cęteráque Symptomata intendere ac promovere; è contra verò deprehendero, eundem, ubi moderatè refrigeretur, tanto sedatiori temperamento esse, tantòque minùs tam à Febre quàm ab aliis Symptomatis vexari. Addo quod servatâ debitâ illa carnis musculosæ temperei, quæ postularum tum augmento tum maturationi maximè competit: &

grandiores sunt pustulæ & liberaliùs implentur, quàm si æger nimio suffocaretur calore. Posito hoc utroque casu, satis manifestum esse arbitror quam potius Praxeos Methodum sequi debeamus. Pariter in illâ, de qua nunc agimus, Febre, si comperiar ægrum quo magis calefit,eo magis non tantùm Phrenesi,Maculis Purpureis,Petechiis,*&c.* obnoxium esse;sed & Febrim insuper symptomatis omnium generum irregularibus & Anomalis exinde stipari.E contra verò si alium ægrum eâ quam jam proponimus Methodo tractatum ab his symptomatis prorsus liberum observaverim;ratio dictat posteriorem hunc Praxeos modum,longè alteri præstare,tametsi uterque æger ita diversimodè curati ad sanitatem revertantur. Quod si plures hâc viâ quàm aliâ istâ mortem effugiat, eò facilius solvitur Controversiæ nodus; quâ de re non est mearum partium judicium ferre ne mihi & meis plus æquo faveam.

Atque hæc de hac Febris specie. Quousque illa durabit non hariolor.Neque satis scio annon sit initium aliquod spirituosius ac subtile,& quasi primordium *Febris* istius *Depuratoriæ* jam antiquatæ, quam

insecuta est immanissima illa Pestis. Sunt profectò Phænomena quædam quæ me ut hoc credam, quadantenus inducunt, quandoquidem non tantùm Febres Intermittentes propriè dictæ, præsertim *Quartanæ*, hic illic sparsæ adhuc restant, ; verùm etiam nonnullæ ex his Febribus Continuis subinde in Intermittentium Castra, maximè Autumno jam pendente, commigrant. Ut jam taceam Exacerbaiones in hac Febre suprà memoratas, eorum Paroxysmorum qui Febres Intermittentes comitantur, genium aliquo saltem modo referre. Tum etiam quod hoc mo.bo laborantes ad Vomitionem satìs sunt propensi. Quâ de re tamen nihil prorsus pro comperto venditare animus mihi est, quoniàm non jam mihi succurrit, qua facie Febris Depuratoria se primùm extulit; prout libro de Morbis Acutis, Sect. 1. Cap. III. his verbis subindico. *Quanto autem jam tempore prædicta Febris continua invaluerat dicendo non sum quum mihi hactenus satis fuerat ad generalia Febrium Symptomata attendere; utpo e qui nondum vel juxta varias Annorũ crases aut ejusdem Anni varia tempora easdem distingui posse animadverteram.* De-

De Febre Putridâ Variolis Confluentibus supervenienie.

CUM vel ætas jam provectior & in occasum ruens, vel adversa quacum jamdiu conflictor, Valetudo, opportunum fortè spatium posthac non concesserit, quo nuperas aliquot observationes à me (tametsi nimis serò in vitâ meâ) factas, circa *Febrem secundariam* Variolis Confluentibus supervenientem, in publicum edam; veniam dabit Lector, opinor, si paucula quædam de hoc Affectu, quantumvis à morbo quem superiùs tractavimus satis abhorrente, pergam subnectere.

Iamdiu aliàs demonstravi quantum intersit inter variolas generis Distincti, & Confluentis: in hoc scilicet quòd qui *Distincto* genere laborat, vix opis medicæ indigus, sponte suâ, & naturæ vi convalescet nisi fortè ab initio Diaphoresi in lectulo continuò indulserit. Namque, uti pridem alibi adnotavi, qui *Discretis Variolis* laboret æger, cùm satìs promptè sudoribus diffluat, ac sibi omnia bona promittat, si morbi, ut sperat, virus per cutis poros hoc pacto amandaverit; di-

 ligenter

ligenter ideò huic methodo insistit, tum remediis Cardiacis intrò assumptis, tum regimine calidiore, ut par est, adhibito; (atque hæc eò facit lubentiùs, quòd tum ab hac Methodo in principio sibi melius videatur habere, tum etiam ad malè fundatam Adstantium opinionem propiùs accedat;) Tandem verò eliminatis per διαφόρησι particulis istis, quæ ad pustularum elevationem, atque intumescentiam faciei debuerant facere, die *Octavo* quæ turgescere, & per interstitia pustulis interjecta inflammari debuerat facies, flaccida è contra reperitur, & albescunt interstitia; licèt interim rubescant pustulæ atque eleventur, etiam post ægri mortem. Qui ad hunc usque diem nullo negotio manaverat sudor, jam subitò suaque sponte evanescit, neque remediis ullis Cardiacis, vel etiam calidissimis, revocari potest. Æger interim Phrenitide corripitur anxietate, jactatione, ægritudine vehementibus; Urinam parcè reddit, ac frequenter; ac tandem paucissimarum horarum spacio amicorum spem fallit, & ad plures migrat. Quando idem ille sine ullo vitæ periculo à morbo convaluisset, si naturę rem committens, nulli se prorsus regimini subjecisset,

At in *Variolarum Confluentium* genere longè aliter ſe res habet: Licèt enim hæ (niſi ſanguinis ſive per Pulmones, ſive per meatus Urinarios excretio primis diebus accedat) nec adſtantes admódum perterrefaciant, nec ægrum in diſcrimen aliquod vitæ adducant ad primos morbi dies; poſtea tamen iſtis diebus: ſub morbi exitu, quibus ægrum maximè periclitari jam olim monui, ità derepentè ad incitas redigitur æger ut an Vita, an Mors inſequatur, pariter incertum ſit. In horum numero *Vndecimum* pono (ſi à primo morbi inſultu computes) ſc. in minimè crudo, at maximè vulgari Confluentium genere; *Decimum Quartum* in crudiore adhuc; *Decimum Septimum* verò in omnium, quæ paſſim obviæ ſunt, genere crudiſſimo. Tametſi æger nonnunquam ſed rariùs, non ante *Diem Viceſimum primum* fato defungatur, puſtulis uſque ad id tempus ità incruſtatis exſiccatiſque, & in carnes quaſi impactis, maximè in ipſa facie, ut ad ſeparationem nullâ arte queant perduci. At verò Vndecimo die æger, ut plurimum periclitari videtur, Febre atrociore, inquietudine, aliiſque ſyptomatis unà invadentibus, quæ mortem in propinquo eſſe

denunciant; à qua æger, nisi Ars Medica intercesserit, plerumque opprimitur. Quod si hoc die non succumbat morbo, utrique illi posteriores quos indicavimus, adhuc metuendi restant. Quinimo per spatium illud omne quod inter Undecimum & Decimum Septimum interjacet, appetente Vesperâ, molestissimo inquietudinis quasi paroxysmo quotidiè vexatur; & Mors quasi vi, & armis protelatur. Porrò ostendi hanc caussam esse majoris minorísve, in his Variolarum generibus, periculi ægroto impendentis, quòd scilicet in *genere Discreto* cùm Phlegmonæ sive tumores cum inflammatione cujusmodi sunt pustulæ omnes ubi primùm elevantur) pauciores extiterint, ac proinde non nisi exigua Puris quantitas in sanguinem per Circulationis leges foret regerenda, ubi illæ jam cœperint maturescere; nullus ex hâc parte metus est nè Febris nimium insurgat, cùm Natura impressionibus in sanguinem factis à tantillo Puris, cohibendis facilè par sit. Cùm verò in *genere Confluentium*, ubi corpus ferè universum his Phlegmonis protegitur, quæ postmodum in Abscessulos totidem facessunt, tanta Puris vis, di bus præfatis (in quibus Pustulæ, duce Naturâ, ἀκμὴν suam, vel

debitam maturitatem ut plurimum obtinent) per venas in sanguinem reducitur; tanta item halituum putridorum copia ab omni corporis jam quasi suppurati undique superficie, in sanguinem subrepit, ut Febris ex hac occasione excitata, naturæ vires penitus prosternat: atque ita extinguitur tandem æger, partim à Febre, partim à Veneno quod sanguinis massam infecerat, jugulatus. Quapropter quando ægri incolumitas usque adeo à Variolarum paucitate, periculum verò è contra ab earundem auctiori numero pendeat; dictat Ratio, vel etiam sensus omnibus communis, Periti Medici esse ità non materiam Variolosam, sub principio Morbi, Regimine & Cardiacis calidioribus vehementer propellere (unde nimia fit assimilatio materiæ morbificæ in sanguine contentæ, totàque corporis substantia quasi in fomitem morbi facessit) ut omnem potius operam in reprimendâ tam enormi & subtili Inflammatione collocare debeat. Nempe educto ante omnia è brachii venis sanguine, si vel levis fuerit suspicio (sive à florente ægri ætate, sive ex eo quòd sanguinem liquoribus Generosis accenderit, sive quod vehementiores dolores in aliqua

corporis parte fuerit perpessus, sive denique ab immani Vomitione) Variolas jamjam excituras ad Confluentium speciem referendas; postea verò propinato *Emetico*, ad eundem scopum collimabit. Cùm verò nihil æquè ægrum percalefaciat, nec proinde nimis copiosam materiæ Voriolosæ assimilationem æquè promoveat, atque ægri jugis in lecto decubitus; ego illum ab usu lectuli interdiu semper arceo usque ad *Sextam diem* à primâ morbi invasione, sive ab eruptione pustularum *Quartam*, quo tempore omne pustularum agmen jam in conspectu est. Posthac eundem lectulo committo usque ad morbi finem: at non pluribus densioribusve stragulis coopertum, aut luculentiori in cubiculo foco illum uti sino, quàm quibus sanus cùm esset solebat uti. Interim Cerevisiæ tenuioris aliorùmque liquorum Refrigerantium qui ægro sunt acceptissimi, usum liberalem concedo. Quandoquidem verò non obstante vel temperatissimo regimine, æger nihilominus in calores, deliria & molestas inquietudines frequenter incidet; *Hypnoticum* præscribo singulis noctibus, sed paulò temporiùs quàm pro recepto more, sumendum; quo-

niam in hoc morbo quaſi Paroxyſmus quidam, ſive exacerbatio caloris & inquietudinis quotidie ſub veſperam ferè reperitur. Quę hic traditur Methodus & ad præcavendum juſto uberiorem Variolarum proventum, (unde maximum ægro periculum intentatur, ut ſuprà docui,) & ad conciliandum tum incrementum Puſtulis, ubi jam omnes exierint, tum debitam poſtea maturationem, accommodatiſſima eſt.

Attamen (quod ſane dolendum eſt, cùm florentiſſima hominum ætas hâc ferè ſtrage deleatur) tum his quæ præcepimus, tum aliis omnibus quæ hactenus invenit Ars Medica præſidiis nihil proficientibus; ſæpenumerò æger, licèt uſque eò non admodum periclitetur, tamen vel *Undecimo*, quod uſu venit die, vel alio aliquo iſtorum quos variis ſpeciebus Variolarum Confluentium ceu *magis fatales* aſſignavi, vehemente Febre corripitur, unà cum ſuffocatione & jactatione inquietiſſimâ, & de tanta ſpe decidens ſubitò moritur, attonitis & ſtupentibus amicis, qui ad hoc uſque punctum ægro bene ominabantur. In frangendo improviſo hoc morbi impetu, cùm priùs is omnia fecerit quibus præcaveri potuerat, maximoperè de-

sudabit Medicus. Quem in finem seriò perpendendum est, Febrem illam adventitiam, quæ Undecimo die Variolis Confluentibus laborantes adoritur, morbum esse tam ab ipsis Variolis, quàm ab istâ Febre quæ vel earum eruptionem præcedit, vel primis nonnunquam diebus à Phlegmonarum inflammatione gignitur, prorsus diversum. Nihil enim est aliud quàm *Febris Putrida*, propriè dicta, particulis putrescentibus, & à Pustulis jam adeptis maturitatem suam inquinatis, in sanguinem, uti dixi, resorptis ortum debens, quarum noxiâ & naturæ inimicâ qualitate æger eodem tempore, & pessimâ Febre, & Veneno lacessitur. Quamobrem ea sola in remediis huic malo cedere posse Prudens quispiam existimaverit, quæ ad retundendam Secundariam hanc Febrem, quam putridam appello, maximè faciunt. Id verò nihil efficaciùs præstat quàm copiosa sanguinis eductio, quo pacto vitiatæ illæ particulæ quæ morbi sunt fomes, confestim è sanguine exulant. Neque huic Praxi, si quid ego judico, Variolæ in quo jam sunt statu, vel minimum intercedunt: jam enim pustulæ nullo modo introrsum agi possunt; adeò ut si

æger hoc morbi tempore Fatis cederet & cadauer in terram frigidam exponeretur, attamen Puſtulæ jam in duritiem incruſtatæ, nec intra cutim ſe recipere, nec minimam molis ſuæ partem amittere poterint. Nec ſanè cum Variolis jam nobis res eſt, ſed cum olio prorſus morbo, nempe *Febre Putridâ*. Has ob cauſas ſequente Methodo, à quo poſtremas de Variolis obſervationes in publicum edidi mihi compertâ, feliciter uſus ſum; quam ſi omittas nec aliam video, nec conjecturâ aſſequi poſſum quo pacto æger ità certò queat liberari. Cùm itaque ad has incitas redactus fuerit æger, & ex inuſitatâ ſymptomatum immanitate, ſtatim animam acturus videatur, niſi quis θεὸς ἀπὸ μηχανῆς præſentiſſimam opem adferat; in hoc inquam caſu, ſive undecimus jam dies illuceſcat, ſive alius quis iſto poſterior, ſanguinis ℥x. vel xij. ex eo brachio quo puſtulæ rariores ſitu majorem feriendæ venæ commoditatem fecerint, quamprimùm ſunt mittendæ. Quamvis enim Paregorica, vel lectuli intediu abdicatio primis morbi diebus; etiam omiſsâ venæ-ſectione, Orgaſmo vel Paroxyſmo, cum nocte utplurimum ingruenti, debellando, queant

subfficere; attamen per hos dies Febris Secundariæ, nulli alteri adminiculo securè fiditur nisi copiosæ sanguinis detractioni, qua solâ orgasmus per id temporis desæviens tutò sedatur. Vesperi Anodynu , uti priùs, largâ dosi exhibendum est (ad quod jam tànquam ad sacram Anchoram confugimus;) atque ità deinceps tam manè quàm serò, alicubi etiam & hoc sæpiùs. Est enim diligenter observandum, quod in quibusdam Orgasmùs ità supra modum efferatur, ut etiam prælarga Paregorici dosis ejusdem impetum usque ad 12. horarum spatium subjugare vel sistere nequeat; quo in casu omnino necesse est ut dicta dosis octavâ quaque horâ repetatur.

Cùm verò sub ultimis morbi diebus haud rarò accidat, ægri alvum, partim à morbi natura, partim à magna Paregoricorum vi, quorum opem planè deposcebat medendi ratio, ita constipatam esse ut tum ferè suffocetur ille, tum Febris ad eum gradum ascenderit, ut jam de ægro pæne ne conclamatum videatur; duro huic nodo durus Cuneus aptandus est; & rebus sic stantibus longè minus ægro periculi erit ab assumpto Cathartico Leniente, quàm à Febre eò vehementiæ ab alvina-

rum fæcum retentione provectæ. Hic Ego satìs feliciter ℥ij. *Electuarii Lenitivi in Aq. stillatitiæ tenuiores, (ex. gr. Aq. Cichorei, vel Aq. Lactis Alexiter.)* ℥iv. *solut propinavi.* Qui quidem Haustus licèt tum ob alvi constrictionem huic Affectui solemnem, tum etiam ob diuturniorem Hypnoticorum usum haud ità subitò ventrem exolvat, plerumque tamen si manè deglutiatur, ante noctem dejectiones aliquas parit. Quod si minùs præstare valeat, attamen Paregoricum vesperi assumendum est, imo & citiùs, non obstante Paregorico nuper assumpto, si modò inquietudo ingens aut ægritudo aliqua insignis periculum minitetur, nè æger hoc præsidio destitutus, dum dejectiones nos præstolamur, luce privetur. Nec æger damni vel minimum ex hoc tam leni Cathartico capiet, si nihil prorsus efficiat ad dejectionem provocandam. Si itaque primo die votis non respondeat, iteretur proximè sequenti; quæ secunda dosis priori in suppetias data, rarissimè Medici opem frustrabitur. At si primo die id egerit, ut hujus saburræ quantum satìs in præsens est, subduxisse Medico videatur, atque Æger exinde melius se habere cœperit, secun-

da dosis in aliud tempus potest differri. Atque hâc ratione tam Venæ sectio quàm Catharsis per intervalla repeti possint, prout Febris mos, atque ægri inquietudo postulare videantur, donec tandem res in vado sit. Veruntamen in Catharseos negotio illud probè notari velim, (nè injecta ejus rei mentio longè plus damni quàm emolumenti apportet) ægrum non esse purgandum nisi facessente jam morbo, *v. gr. die decimo tertio*, aut eorum aliquo qui illum sequuntur; nec per istos etiam dies, nisi sanguis à quo secundaria Febris invasit fuerit imminutus.

Antequam finem faciam, hoc adiiciam; quod quoties guttulas aliquot Laudani liquidi usurpandas præscribo, *Laudanum* meæ descriptionis intelligo, tempus cujus formula in libro nostro *de Morbis Acutis*, capite de *Dysenteria* habetur. Et quòd *Syrupum de Meconio* illum volo, qui conficitur ex ℥xiv. *Capitum Papaveris* albi benè siccatorum, & (post macerationem in Aquæ font. ℔viij. ad horas 24.) probè coctorum, dein expressorum quàm fortissimè; quorum colaturæ adduntur Sacchari ℥xxiv, & in Syrupum coquitur. Has enim duas Præparationes in suo genere efficacissimas es-

se judico: præsertim *Syrupum de Meconio*, cujus ℥j. plus præstat quàm ℥ij. alterius istius, in quo Papaverum capita humidiora usurpantur, liquor non ità fortiter exprimitur, & loco *Nigri* Capita *Papaveris Rheados* quæ paululum virtutis habent, partem ità magnam suppeditant. Quoties itaque non satis mihi constat de alterutrius horum Paregoricorum viribus, utrorumvis loco *Laudani Londinensis solidi* sesquigranum, vel etiam *gr.* ij. soleo præscribere in Aqua appropriatâ soluta; quopacto ab omni errore & mihi, & ægro meo caveo.

De Mictu Sanguineo à Calculo Renibus impacto.

QUamvis hominis minùs cauti & prudentis esse videatur, observationem vulgus spargere, cujus in seipso tantum experimentum ceperit; nemo tamen, opinor, æquus rerum arbiter ægrè feretme, qui tamdiu itaque à *Mictu Sanguineo*, à Calculo Renibus impacto orto, fuerim perpessus, humanitate & miseratione erga Sodales in hoc malo meos commotum: iis qui eodem morbo, excruciari quandoque poterint, ista remedia indicare quæ mihi aliquali leva-

mini fuerunt,quantumlibet vulgaria,& nihili faciendo fortè videantur.

Anno 1660. *Podagra* me invasit,Paroxysmotum immaniore tum diuturniore,quàm priùs unquam, miserum affligens; cùm ex hac causâ æstivo tempore,vel supra lectum submollem jugiter ad duos menses decumberem,sub finem Paroxysmi, dolorem hebetem & obtusum maximè in sinistro Rene nonnunquam,licet rariùs,& in dextro cœpi persentiscere. A Podagra convalescenti hærebat utcunque Renum dolor, qui per intervalla quædam, nullatenus acutus,sed satis tolerabilis,me submonebat; nondum enim Paroxysmo Nephritico (cujus sunt comites dolor ingens per Ureterum ductus vesicam versus tendens, tum Vomitio enormis) vel semel laboraveram. Quamvis verò nondum aderant ista Calculi Renum indicia, cum ratione tamen judicabam me Calculum, mole insigniorem, in Renum Pelvi gestare; qui cùm major esset quàm ut ex Pelvi dictâ in Ureterum ductus elabi posset, prædicta symptomata non intulit. Quâ in re, post annos multos elapsos me hallucinatum non fuisse certò comperi. Etenim cùm Brumâ

Anni

Anni 1676, ſtatim à ſoluto rigidiſſimo gelu, diu multúmque obambulaſſem, urinam mox reddidi ſanguine permiſtam;idque toties mihi uſu venit, quoties vel multum itineris pedibus conficerem, vel in curru per platearum pavimenta veherer, quantumlibet lento equorum greſſu; quod mihi tamen non accidebat, quoties per viam Regiam lapidibus non ſtratam, licet quàm longiſſimè, curru vectarer. Urina quam tunc excernebam, tametſi terribili ſanguinis tantùm non ſinceri ſpecie prodiret,non ità diù pòſt ſanguine in fundo ſeorſim grumeſcente,in ſummitate limpida & & ſui ſimilis conſpiciebatur.In hujuſce mali remedium & ſanguinem ſatìs copioſum è brachio mitti curabam, & poſt Purgationes Univerſales,medicamenta Refrigerantia & Incraſſantia,varii generis in uſum revocabam;Diætam interea his conſentaneam adhibens,liquores acidos, acres,& attenuantes ſollicitè devitans. Cùm autem neque iſta,neque alia permulta,quę numerare longum eſſet,quicquam prodeſſent;& metuens calculum,quem grandiorem eſſe ſuſpicabar quam ut expelli poſſit, Aquis Chalybeatis ad exitum ſollicitare,tandem

ſpem rei bene gerendæ prorſus amiſi; idque eo potiſſimùm nomine,quod obſervâram ſenes aliquot mihi notos, ſibi mortem accerſiſſe, dum hujuſmodi remediis incaſſum morbi curationem molirentur. Stetit itaque ſententia non amplius tentare,at vitato tantùm quàm potui maximè corporis motu, ab hoc affectu mihi cavere. Tandem verò animo fortè recolens, quàm mirè nonnulli deprædicent ſeminis *Fraxini* vim Lithontripticam, ſubiit cogitare quòd ſi ſemen ejuſmodi virtute polleret,omnino veriſimile eſſet *Mannam* Fraxini adhuc plus poſſe. Cùm Manna quam habemus, docente Botanographo τῶ πάνυ Dno. *Ioh. Ray* poſt alios Scriptores, neque Mel Aëreum eſt, nec Ros aliquis Cœleſtis, ſed liquor potius, tam è foliis, quàm è trunco & ramis Fraxinorum in *Calabriâ* naſcentium, exudans; de cujus rei veritate idem dum in *Italia* peregrinaretur certior factus eſt ab eruditiſſimo Medico,qui ex ramulis & foliis linteo à ſe curioſè contectis Mannam (qui eſt ſuccus ità concretus ut dixi) ſæpiùs collegit. *Vid. Ioh. Ray. Catalogum plantarum Angliæ.* Experimentum itaque facturus, Manna ℥ ij ß. in ſeri lactis ℔ ij.

ſolu-

solutæ hausi, pauxillum succi limonum subinde, dum purgarer, degluciens; quo & Catharticum acuerem, quod segniùs operari solet, & ventriculo minùs ingratum redderem. Ab hujusce remedii usu vix dici queat quantum ego levaminis circa Renum regionem perceperim; licèt enim anteà non semper dolerent Renes, tamen pondere quodam gravativo & molesto sensu afficiebantur. Quod cùm ità feliciter mihi cessit, idem Catharticum singulis Hebdomadis stato quodam die ad menses aliquot continuos in usum revocabam; & post singulas Catharseos vices meliùs me habuisse planè sum expertus, donec tandem etiam rudiorem Currûs conquassationem ferre potuerim; ab hoc symptomate prorsus liberatus usque ad Veris tempus jam proximè elapsum. Quo apperente, cum per prægressam hyemem ferè omnem Podragrâ laborâssem, & præ nimiâ corporis ad motum inhabilitate, quieti & ἀκινησίᾳ magis quàm aliàs solebam, indulsissem, rediit denuo sanguinis mictus. Hîc ego an ad Catharsin me iterum reciperem hærebam dubius; quoniam nuperis hisce annis omni corporis substantia in Podragræ sedem

& fomitem quasi perversâ, Catharticum, quantumlibet lene, diutinum Podagræ Paroxysmum certò certius accersebat. Tandem animo succurrebat quòd si Paregoricum singulis noctibus post purgationem adhiberem, quo tumultus à Cathartico excitatus sedaretur, posse me pristinam methodum Mannæ semel in hebdomade capiendæ tutò resumere. Vncias itaque duas cum semisse in seri lectis ℔ ij. dissolutæ manè hausi, & serò guttas xvj. *Laudani liquidi* in Cerevisiâ tenui dormiturus adjeci. Et Mannam & Laudanum dicto modo repetens bis in Septimana ad sex vices. Postea verò Mannâ semel in septimanâ tantùm uterer, humorum illuvie jam ità copiosè à Cathartico subductâ, ut à Podagrâ minùs metuendum erat. Cùm tamen mea mihi ratio planè dictaverit, quòd si facultate aliquâ, sive dissolvente, sive alio quovis modo Lithontripticâ fuerit insignita Manna, omnino est necesse ut Medicamentum, quale est Laudanum, validè astringens, remedii, in quo spem collocaveram, efficaciam ac vim quadantenus infringat; satius esse duxi Hypnoticum missum facere, sùm jam semel tantùm in septimana alvum

vum solverem. In quâ Methodo jam ad menses aliquammultos persisto eundem septimanę diem ubique Catharsi dicans;nec me ab hoc meo more, ex quacunque data ansâ dimoveri patior. Licèt à primâ remedii hujús dosi dolor qui in dorso erat, remittebat,uti priùs,tamen non ità diu post repetita Catharsis Podagræ signum dedit; quod nunc Artubus, nunc Visceribus, bellum cœpit indicere;at hac morbi tentamina Laudanum fortiter repressit. Cùm hæc mihi Medendi Ratio hactenus bene verterit, in eadem perseverandum mihi esse judico,tam ad præcavendū mictûs sanguinis recursum,quàm ad imminuendum aliquantulùm ipsius Podagræ fomitem, (cujus radicalem Curationem jam à me posse obtineri planè despero, rariores paroxysmos eosque breves ac tolerabiles solùm exoptans) subductis per hęc intervalla fœdis illis humoribus, qui à depravatâ Coctione primâ hujusce morbi origine, in corpore sensim accumulantur,donec tandem summum depravationis gradum adepti, in Podagræ Paroxysmum actū desinant, ex occasione vel solito majoris sive Animi sive Corporis agitationis & motûs, vel

causæ alterius cujuslibet, unde dicti humores ad fluxum incitantur. Purgationem itaque quod attinet (modò Cathartico hoc lenitivo, Mannâ scilicet, &c. secundum Methodum suprà à me traditam subducatur alvus) jam retractanda mihi est sententia illa mea quam in Scripto de Podagrâ olim evulgaveram; nempe Podagrâ affectis minimè conducere, ut vel initio, vel in declinatione, vel per Paroxysmorum intervalla purgentur.

——— *Nec si miserum fortuna Sinonem Finxit, vanum etiam mendacemque improba finget.*

Nondum enim in mentem mihi venerat, Paroxysmum quem à tumultuante Cathartico excitandum metuebam, exhibito sub noctem Hypnotico prohiberi potuisse.

De *Regimine victûs* ratione, quæ utrovis horum Affectuum laborantibus competere mihi videntur, (quando nihil eorum præterire velim quæ istis usui esse poterint qui iisdem, quibuscum Ego, morbis conflictantur) hæc addo. Mane lecto exsurgens, Decoctionis *filiorum Tea* cyathum unum alterúmve exicco; dein curru ad meridiem usque gestatus, & domum reversus,

versus, quovis ciborum genere mihi grato & eupepto *modicè* (id enim ante omnia semper, & diligenti cum curâ tenendum est) me reficio; statim à prandio per singulos dies vini Canarini plus aliquid quartâ parte Cibræ (seu Pintæ) vulgaris ad promovendam ciborum in ventriculo Concoctionem; & ad Arthritidem à visceribus procul arcendam, haurire soleo. Pransus iterum Rhedâ vector, & quoties per occupationes meas non distineor, Rus peto, aëris salubrioris inspirandi gratiâ, ad milliaria duo vel tria. Cerevisiæ tenuioris haustus mihi pro cœna est; sed & hunc repeto etiam in lectulo, me iam somnum compositurus; idque eo fine ut hoc Iulapio succos acres calidósque in renibus stabulantes, è quibus fit calculus, refrigerem simul ac diluam. Ego verò & hîc & inter prandendum Cerevisiam tenuem lupulatam, Cerevisiæ non lupulatæ, quantumlibet tenui, ac miti, præferendam censeo. Licèt enim non Lupulata, mollitie ac lubricitate quâ pollet, ad subducendum calculum jam in Renibus concretum magis faciat; attamen Lupulata, ob levem illam stipticitatem quam impertiunt Lu-

puli, minùs facit ad ſabuli vel materiæ calculoſæ generationem, quàm facit non Lupulata, cujus & viſcidior eſt ſubſtantia, & lutulentior: Quo die Catharſi defungor, ex Pulli carnibus prandium mihi eſt; vinum tamen Canarinũm pro more meo ſuperbibo. Mihi curæ eſt, præſertim hyeme, ut lectum temporiùs petam: quo nihil magis confert ad Concoctiones rectè perficiendas, & ad conſervandum pariter tenorem illum atque ordinem qui naturæ jure debetur. Sicuti ex adverſo, Nocturnæ lucubrationes, Senum cum Morbo Chronico qualicunque conflictantium, tum Concoctiones omnes imminuunt ac depravant, tum eorumdem principio Vitali vulnus haud facilè Medicabile infligunt. Illud etiam ſedulò obſervo, ad præcavendum à Calculo mictum ſanguineum, ut quoties per Plateas ad longiùs aliquod intervallum curru vehendus ſim (Geſtatio enim, vel ad maximam quamlibet diſtantiam, per vias lapidibus non ſtratas minimè officit, mihi) non priùs thedam ingredior quàm hauſtum Cereviſiæ tenuis paulo liberaliorem ingeſſero, quem pariter itero ante regreſſum domum verſus, ſi fortè alicubi

diutius

diutiùs fuerim cõmoratus: quo pacto semper mihi à mictu sanguineo satis est præcautum.

Etsi verò haud quenquam fortasse deceat (eum maximè quem sive salvum, sive mortuum esse Hominem vix intersit) ità crebram sui mentionem injicere; hæc tamen eo animo dicta volui, ut aliis quorum vita salusque majoris fortasse ponderis & momenti sunt, queant prodesse.

Hîc postremò subindicandum est ingens discrimen in quod nonnulli se conjiciunt, tam Calculo, quàm Podagrâ laborantes quoties Mannam in *Aquis Mineralibus* Catharticis solutam inconsultò capiunt. Quamvis enim hoc modo assumpta, & celeriùs vim Catharticam edat, & minori nauseâ Ventriculum irritet; tamen minora ista commoda injuriam aliàs ab aquis illatam pensare non valent. Etenim si calculus Renibus inclusus ità magnæ molis sit, ut per Ureterum ductus in Vesicam propelli nequeat, istæ Aquæ Paroxysmum ut plurimùm excitant, qui eousque perdurabit, cum magno vitæ ægri periculo, donec tandem calculus in pelvim redierit. Quinimo nec *Chalybeatis Aquis* æger se tutò committet, nisi priùs certò sciat calculum majorem non esse quàm ut per Ureteres vi-

am possit sive invenire sive facere; quod hoc tantùm modo, quantum ego conjicio, certò dignoscere potest; si nempe jam anteà Paroxysmum aliquem Nephriticum fuerit perpessus, (cum dolore scilicet sævissimo in Renum alterutro, per ureterum ductus propagato, & Vomitu enormi) pro comperto habeat, non tam grandiorem aliquem calculum pelvi concludi, quèm lapillorum exiguorum congeriem, quorum unus subinde in Ureterem illabitur, atque ita Paroxysmum hunc invitat, qui fere non desinit nisi calculo in Vesicam detruso. Cùm res ità se habeat nullum est magis efficax Remedium, sive ad præcavendum minorum Celculorum incrementum, sive ad eosdem è Renibus deturbandos, quàm *Aquarum Châlibeatarum* Potatio liberalior, per singulas æstates jugiter repetenda.

Cum verò sæpe accidat, ut *Paroxysmo Nephritico* quis corripiatur, quando hujusmodi Minerales Aquæ haud præsto sint, vel etiam tempestas Anni adsit, quæ earundem potationi minùs faveat; hâc itaque compendiosâ Methodo, sive ulteriore Remediorum apparatu, insistendum. Si æger temperamento sanguineo præditus fuerit, & ætatem provectiorem haud ad-

huc attigerit, sanguis ex brachio Reni affecto respondenti, ad ℥x. extrahatur; deinde *Liquoris Passetici cui Rad. Althea* ℥ ij. *incoctæ fuerint Congium unum* quàm citissimè devoretur, & sequens *Enema* injiciatur. ℞. *Rad. Althea & Lilior. an.* ℥ j. *Fol. Malvæ, Parietar. Branc. Ursin. & Flor. Chamæmel. an. M.* j. *Sem. Lin. & Fœnugr. ana* ℥ ß. *Coq. s. q. Aq. ad* ℔ i ß. *Colaturâ dissolve Sacchari culinaris & Syr. Dialthea. f. an.* ℥ ij. *Mf. f. Enema.* Quamprimum per Vomitionem æger totum reddiderit, quod per os ingestum fuerit, ut etiam Enema rejecerit *Laudani Liquidi* satis magna dosis propinetur *viz.* ad gutt. xxv. vel *Pil. Mathai*, gr. xv, vel xvj.

In Senibus verò, morbo aliquo diuturno fractis, ut & in Vetulis, *Vaporibus*, vulgò dictis, obnoxiis (præcipuè si sub initium Paroxysmi Urinam eæ reddant nigram ac sabulosam) Venæsectio omittatur: At quoad reliqua, eadem, quæ jam dicta fuit, viâ omnino procedendum.

Sed ut ad Calculum, qui hujus loci est, grandiorem revertamur. Quod si Calculosus nullo unquam paroxysmo Nephritico fuerit tentatus, cùm jam major sit calculus

culus quàm ut ex Pelvi possit elabi: non solum nihil proderunt *Ferreæ Aquæ*, sed etiam ob jam dictas rationes, non sine præsenti periculo sumentur. Neque minùs malè quandoque *Podagricis* cedit Aquarum Mineralium usus, modò senes fuerint (ut sunt plerumque) & pariter corporis habitu phlegmatico imbecilloque. In his enim nonnunquam naturæ vires eo usque sunt imminutæ ac succisæ, ut omnino metuendum sit, ne tantâ copiâ aquarum penitus obruantur ac succumbant. Sive verò hoc in causâ sit noxæ quam exinde capiunt homines tali habitu ac temperamento præditi, sive non sit; illud mihi compertissimum est, haud paucos quorum corpora hoc morbo fracta admodum, & quasi confecta fuerant, hisce Aquis interemptos diem suum obiisse.

Atque hæc eorum ferè summa est, quæ mihi in Morborum curatione hactenus innotescunt, ad diem quo hęc scribo, *Septembris sc. Vicesimum & nonum, Anno Domini, 1686.*

FINIS.